

Taxa postala
pătită în num
No. 244716/929

Szerkesztő
és kiadó:
Cluj,
Baron L.

16. Telefon: 18-60. Előfizetési és
Havonta 110, negyedévre 320,
évre 600, egészévre 1200 lej.
Földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
banati vidék egységes napilapja.
Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerekesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Ré. **Ára 5 lej**

Director responsabil-Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc. Administrator delegat si grant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunilor perioade No. 43, Dos. 889, 1933. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Péntek, április 28.
1939—5699. Ijar 9.
XXII. évfolyam, 95. szám.

A román külügyminiszter ünnepélyes fogadtatása Párizsban

Lebrun köztársasági elnök, Daladier és Bonnet tárgyalásai Gafencuval

A Timpul össze foglalja Gafencu magatartásának irányelveit: „Amíg az ország határaihoz hozzá nem nyulnak, Románia nem vesz részt olyan nemzetközi akcióban, amely valamely állam ellen irányulna”

„Gafencutól nem kértek és a külügyminiszter nem is vállalt újabb kötelezettségeket”

BUCURESTI, április 27. A Timpul, Gafencu külügyminiszter lapja, mai számában Románia külpolitikáját méltatja a legutóbbi nemzetközi események tükrében és hangsúlyozza, hogy Gafencu külügyminiszter külföldi útja során mindenütt azonos módon méltányolták Románia független magatartását. Egyébként Romániától nem kértek és Románia nem is vállalt sehol sem új kötelezettségeket.

„Nemzetközi akciójában — folytatja cikkét a lap — Románia mindig igyekezett elkerülni bármely ellenségeskedést és kihívást valamely más állammal szemben. A szövetségek, amelyeket kötött és a biztosítékok, amelyeket kapott, bármely határai ellen irányuló támadás eshetőségére, — valamennyien kizárólag deffenzív jellegűek. Ezek elvben sohasem irányulhatnak valamely más hatalom ellen. Románia el van határozva, hogy védekezzék. Az ország sorsának mi magunk vagyunk a bírái és mi magunk lévén hivatva arra, hogy döntünk a jövő felől. A román kormány szembe fog szállni bármely függetlensége és határai ellen irányuló kísérlettel. Amíg azonban a határokhöz senkise nyúl hozzá, Románia tartózkodni fog bármely olyan akciótól, amelynek ellenséges jellege volna valamely más hatalommal szemben.”

Gafencu meg van elégedve londoni tárgyalásaival

London, április 27. Mint azt már tegnap jelentettük, Gafencu külügyminiszter háromnapos londoni tartózkodás után Párizsba utazott. Szerdán, elutazásának napján délelőtt Gafencu külügyminiszter Tilea londoni követ, Grigore Dumitrescu Románia londoni katonai attaséja, Nicolau repülőparancsnok és Bliescu kapitány kíséretében kihajtatott a horthuzsi katonai repülőtérré, ahol megtekintette az angol harcirepülőgépeket. A repülőtéren Balfour repülésiügyi államtitkár fogadta nagy kísérettel. A román külügyminiszter elépett a diszszázad előtt, miközben repülőszokás szerint a világitó reflektorok teljes fényükben égtek a tiszteletadás jelképeként. Ezután a külügyminiszter egy repülésiügyi szakember felvilágosításai mellett megtekintette a legújabb rendszerű harcirepülőgépeket, majd beszállott egy Blenheim-rendszerű gépbe és azzal 20 perces körrepülést végzett. Közben a repülőtelep több egy-egy emelkedett a levegőbe és gyakorlatokat végzett.

A repülőtéren tett látogatás után a külügyminiszter kíséretével együtt ismét visszatért Londonba, ahol ismét hosszas megbeszélést folytatott Halifax lord angol külügyminiszterrel.

Déli félegy óraker az angol kereskedelmi miniszter és felsőége villásreggelit, adtak Gafencu tiszteletére s azon megjelentek a londoni társadalmi előkelőségek is.

Gafencu elutazása Londonból

Gafencu vonata szerda délután 4 óra 20 percen indult el a londoni pályaudvarról. A látogatásán megjelent maga Halifax lord külügyminiszter is, de kint voltak az államtitkárak és török nagykövetelek, a görög és szlovák követek, a román követség titkára Tilea vezetésével és igen sok újságíró. Az állomás előtti téren összegyűlt tömegesen megjelentek Gafencu. A társadalmi külügyminiszter Tilea Viorel román követ és Dimancescu sajtótitkár egészen Bolkestoneig kísérték el, majd oncsut vettek tőle.

News Chronicle intervjut közöl Gafencu külügyminiszterrel, amelyet Vernon Bartlett

képviselő, az ismertevű újságíró irt. Gafencu kijelentette: meg van győződve, miszerint egy új háború a civilizáció rombadőlését jelentené. Még a győzelem is nagy nyomorúságot hozna magával. Meg kell találni a megfelelő megoldást a béke fenntartására. Végül a sajtó nagy jelentőségét emelte ki a világ békejének biztosításánál.

Egy másik nyilatkozatban leszögezte Gafencu, hogy a londoni tárgyalások nagy meglepéssel tölthették el.

A külügyminiszter Párizsban

Párizs, április 27. Gafencu külügyminiszter tegnap este 11 óra 10 perckor érkezett meg Londonból Párizsba. A román és francia zászlókkal feldíszított pályaudvaron Bonnet francia külügyminiszter, Tatarescu párizsi román nagykövet, Purici jugoszláv meghatalmazott miniszter és Görögország külügyi képviselője üdvözölték Románia külügyminiszterét. Megjelentek a külügyminiszter fogadásán De Vergniette tábornok, aki a világháború idején a Romániába küldött tengeri és légi haderő parancsnoka volt, Guranescu berni román meghatalmazott miniszter, Pangal liszaboni román követ, a párizsi román követség tagjai, valamint nagyszámú francia és külföldi újságíró. A peroron Gafencu néhány perces beszélgetést folytatott Bonnet-vel és Tatarescuval, majd Tatarescu kíséretében elhagyta a pályaudvart.

Csütörtökön délelőtt 10 óraker a külügyminiszter megkoszorúta a francia hósi emlékművet, majd fél 11 óraker Tatarescu nagykövet kíséretében a Quai d'Orsay-re hajtott, ahol azonnal megkezdte tanácskozásait Bonnet külügyminiszterrel. A megbeszélés másfél óra hosszat tartott. Délben egy óraker Bonnet külügyminiszter és felesége ebédet láttak vendégül Gafencu külügyminisztert és nejét. Az ebédn a francia kormány számos tagja, a politikai és diplomáciai világ több előkelősége vett részt.

Délután félgy óraker Daladier miniszterelnök fogadta kihallgatáson a román külügyminisztert, majd félöt óraker Gafencu

Lebrun köztársasági elnök előtt tiszteletgett, az Elysée-palotában.

A pénteki napon Gafencu külügyminiszter sorozatos megbeszéléseket fog lefolytatni francia politikusokkal. Pénteken déli 13 óraker Tatarescu nagykövet ad tiszteletére dezsönét, amelyen megjelennek a francia kormány tagjai, a politikai, katonai és társadalmi élet előkelőségei.

A francia sajtó Gafencu látogatásáról

Párizs, április 27. A francia lapok Gafencu látogatásának nagy jelentőségével foglalkoznak. Cikkeikben a francia újságírók kiemelik Gafencu európai útjának nagy fontosságát a világbéke fenntartásának szempontjából. Megemlékeznek a lapok Öfelségéről, II. Károly királyról is és kiemelik azt, hogy Gafencu külügyminiszter mostani útja alkalmaival Románia uralkodójának békeszellemű megbízatásával járt el Európa különböző fővárosaiban.

A külügyminisztériumhoz közelálló Petit Parisien megállapítja, hogy Gafencu külügyminiszter a francia államférfikkal a béke konszolidálása céljából igen fontos tanácskozásokat fog folytatni.

A Journal méltatja Gafencu körútjának nagy fontosságát, amely minden tekintetben lényeges részét képezi a világbéke fenntartására épülő nagy műben. A Jour ismerteti Franciaország álláspontját Romániával szemben. Kihangsúlyozza a lap, hogy a mostani megbeszélések a Franciaország és Románia között 1926-ban létrejött barátsági szerződés, valamint a 12 nappal ezelőtt Anglia és Franciaország részéről Romániának nyújtott szavatosság szellemében fognak lezajlani. Az Excelsior Gafencu londoni útjának sikerével foglalkozva, megállapítja, hogy olyan sikerrel kevés román államférfi oldotta volna meg azt a nehéz problémát, amellyel Öfelsége II. Károly király bízta meg külügyminiszterét, mint Gafencu.

Este hét óraker a francia külügyminisztériumban Bonnet, Gafencu és Tatarescu folytatták a délelött megkezdett tanácskozásukat.

Victor Jinga miniszter előadása a román-német szerződésről és az élettéről

Cluj, április 27. Victor Jinga szövetkezeti miniszter, kereskedelmi akadémiai professzor, csütörtökön délután igen érdekes előadást tartott a román-német gazdasági szerződésről és az ugynevezett „élettérnek” gazdasági és politikai jelentőségéről. Jinga miniszter előadásában feltárta a román-német gazdasági szerződésnek összes, Romániát érintő vonatkozásait és fejtegette a két ország gazdasági egymásraultalságát.

Jinga miniszter előadásáról lapunk holnapi számában részletes beszámoló adunk.

VILAG TUKRÉ

Palesztina stratégiai helyzete

Tel-Aviv, április közepén

A háborus készülődések lázában gyakran vetődik fel a kérdés, milyen szerep vár Palesztinára az elkövetkező háboruban. Unalomig ismételt közhely, hogy Palesztina három kontinens bejáratánál fekszik és ezért stratégiai jelentősége igen nagy. A hajfai kikötőnek hadikikötővé való kiépítése kettős célt is szolgált: a mosszuli petróleummezőknek a földközitengeri angol flottával való összeköttetését, a Suez csatorna északi védelmét. De a felületes újságolvasó számára is ismert ez a kettős szerep is csak egy része a katonai kombinációk és stratégiai tervek sokaságának, melyeknek központjában Palesztina fekszik.

Az angol világbirodalom összekötő utjai három stratégiai zónán keresztül vezetnek. Az első zóna maga az angol szigetecsoport és Nyugat-Európa, beleértve az Atlanti óceánnak a szigetország védelmére szolgáló stratégiai pontjait. A második zóna a Földközi tenger medencéje, a harmadik pedig az India — Pacificque zóna, mely a Vörös tengerrel kezdődik és a Földközi tengert a Vörös tengerrel egybekötő Szeui csatornán keresztül kapcsolódik az angol védelmi körbe. Palesztina, sajátos földrajzi fekvésénél fogva az utóbbi két stratégiai zóna összekapcsoló részét képezi és éppen ezért bir rendkívül katonai jelentőséggel.

Hogy Palesztinának a háború esetére elfoglalandó szerepét megvizsgáljuk, tudnunk kell, melyek azok az ellenséges pontok, amelyekről a felsorolt zónákban a világbirodalmi érdekeket veszély fenyegeti. A német-olasz tengely a Közép tengeren és az India — Pacificque zónában csak az olasz stratégiai pontokból támadhat, minthogy Németország-nak itt semmiféle támaszpontja nincsen. Amennyiben Anglia és szövetségesei, valamint Olaszország és szövetségesei között háború törne ki, itt számolni lehet az olasz tengeri és légitotta, valamint a nemzeti Spanyolország haderejének támadásával. A német haderő csak közvetett uton, Olaszországon keresztül juthat el ide, vagy pedig, ha a Gibraltár áttörése esetén, az atlanti-óceáni német flotta bejuthat a Földközi tengerre.

Ilyen körülmények között a palesztinai partokat fenyegető ellenséges vonal a Dodekanezos szigetecsoport, ahol Rhodos és Leros szigetek olasz stratégiai pontokat képviselnek. Ezek a pontok 800 kilométerre fekszenek Palesztinától, míg az ide legközelebb fekvő olasz gyarmat, Lybia, 1000 kilométer távolságból jelenthet, flottája és légihadereje révén, veszedelmet. Katonai körökben számításhoz veszik azt a lehetőséget, hogy a tengelyhatalmak esetleg Bulgárián keresztül a Fekete tengerre is kijuthatnak és onnan veszélyeztetethetik a Dardanellákat. Ebben az esetben még egy ellenséges stratégiai pont fenyegetheti az országot, mely 1500 kilométer távolságra fekszik, de melynek előbb a török görög tengeri zónán kell keresztüljutnia, mi Palesztinát megközelítheti.

Száraföldi hadviselés szempontjából ezal szerint Palesztina igen megnyugtató képmutat. Az olasz flottának 800, illetőleg 100 kilométert kell megfutnia ahhoz, hogy a partot védő angol hajóhaddal megütközhesse. Igen kevés a valószínűsége annak, hogy ilyen körülmények között olasz gyalogsági és tüzérségi haderő partra szállhasson Palesztinában. Az abessziniai olasz katonai pozícióit ezidőszere csak védelmi nem pedig támadó pozícióknak tekintik, mert az angol-francia-belga katonai zónák közé ékelte olasz gyarmatbirodalom stratégiai helyzete fölöttébb bizonytalan.

Mi tehát Palesztina szerepe az elkövetkezendő háboruban?

Palesztina a többi, előázsiai és északafrikai országokkal együtt ugynevezett fedezék-vonalat képez az innen távoleső fronton lefolyó hadműveletek számára. Szerepét a katonai szakértők a következő pontokba taglalják:

1. Suez védelme.

2. A Pipe Line (a moszuli petróleumvezeték) védelme Hajfán Transzjordánia kelet felől egészen Bagdadig.

3. Annak megakadályozása, hogy expedíciós hadsereg szálljon partra a Földközi tenger keleti zónájában és az India-Pacifique zóna bejáratánál, valamint katonai fedezetet nyújtani a Perzsa-öböl stratégiai pontjai és petróleummezői számára.

4. Egyiptom katonai védelmének kiindulópontját kell képeznie. Ez utóbbi pont a demokratikus országok vezérkarának legnagyobb gondját képezi. Az összes közelkeleti országok közül Egyiptom helyzete a legbizonytalanabb. Olaszország egyrészt Lybia, másrészt Abesszinia felől támadhatja meg. Az olasz flotta és léghaderő kiindulási pontja Szicília, innen Lybia 200 kilométer távolságot jelent csupán. A lybiai sivatag utolsó stratégiai pontja a vizbő Kuffara oázis, ahonnan Szudánon keresztül vezet az út Abesszinia felé. Balbo marsall kormányzósága alatt az olaszok mintaszerű stratégiai úthálózatot építettek ki odáig. Az elkövetkező háboruból innen indul a támadás olasz részről a szudáni közlekedés felszabítására. Egyiptom kormányának most vetette be a köteles katonai szolgálatot, ennek a nehéz stratégiai helyzetnek a kényszerítése alatt. Egyiptom egyébként is igen komplikált földrajzi fekvésű ország. A 16 millió főnyi lakosság 35 ezer négyzetkilométernyi területre zsúfolódik. Ennek a sűrűn lakott kis földdarabnak természeti határok nem szolgálnak védelmül, egyedül a sivatag víztelensége jelent — az ellenséges felvonulás szempontjából — valamelyes biztonságot. Ellenséges expedíció sikeres manővere esetén könnyűszerrel elpusztítható az egész ország gazdasága, az assuani duzzasztógáták felrobbantásával. A veszélyes helyzetet súlyosítja, hogy az ország belső védelme rendkívül gyenge. A zsoldos hadseregnek békebeli dezertációja 45 százalék, amit a minap hivatalosan is közzétett az egyiptomi hadvezetőség.

Az angol birodalomnak egyiptomi létérdekai, Szuez, a Vörös tengertől a Perzsa-öbölhöz húzó hallatlan fontosságú petróleumzóna védelme kívánják meg a legmesszebbmenő gondosságot Egyiptom katonai védelmének. Nem véletlen, hogy a palesztinai kérdés megoldását leginkább Egyiptom sürgősi s az utóbbi napokban már ugyancsak az irányító szerepet is átvette a kérdéskomplexum megoldásánál. A kairói tárgyalásokról kiszivárogtatott optimista hírek arra engednek következtetni, hogy a palesztinai zsidó szektorra igen fontos szerep vár az egyiptomi hadizónák védelme szempontjából. A hajfai kikötő egyrészt, a Vörös tenger északi pontja, Akaba másrészt, valamint a Hajfától nyuggyenesen a Szinaj félsziget határáig szaladó stratégiai ut biztosítja a kapcsolatot Egyiptom és Palesztina között. Az angol és szövetséges haderők közelkeleti operációs területe a Dardanellától a szuezi csatornáig a török-szír-palesztinai partvidék. Az Egyiptomtól délre és délnyugatra eső felvonulási vonala, kat már az olasz stratégiai zóna keresztezi.

Ennek a katonai feladatnak a megoldása nem képzelhető el a palesztinai zsidó közösség bevonása nélkül. Weizmann kairói tárgyalásai során ez a kérdés a tárgyalások napirendjén szerepelt. Jóllehet hivatalosan mit sem közölnek ezekről a tárgyalásokról, nyilvánvaló, hogy a zsidó önévédelmi szervezetek fokozott erejű tevékenysége e kérdés sürgős aktualitásává magyarázható. Mint az a londoni tárgyalásokon is szóba került, a palesztinai zsidó település ezidőszent 50-60 ezer főnyi hadsereget tud mozgósítani. Ez a szám, mely az angol hadsereg keretében 5-6 hadosztály létszámának felel meg, fotozható, nagybommérvű kelet-európai zsidó beindulás engedélyezésével. A hadsereg létesítéséhez szükséges a kiegészítő hadipar létesítése, melynek India felőli nyersanyag pótlását az akabai kikötőn keresztül lehet megoldani.

Nemcsak az angol-egyiptomi, de francia-öböl közelkeleti probléma-komplexumba is szervesen kapcsolódik be a palesztinai stratégiai pont kérdése. Törökország, Palesztinához hasonlóan, ma igen védett és biztos stratégiai vonalban fekszik. Törökország katonai pontjai azonban mégis fennállanak, minthogy a hagyományosan kiváló török gyalogság mellett nem áll rendelkezésre a megfelelő mechanizált haderő és hiányoznak a specializált csapatok. Törökországban magában nincs elegendő számú mérnök és technikus. Szíriában viszont a francia mandatárius ha-

talom főképpen gyarmati csapatokat tart készenlétben. Ebben a haderőben a legkisebb számú a szíriai benzüzlött elem és főként tuniszi és algériai katonákból áll. Ugy Szíriában, mint Palesztinában lényeges probléma a benzüzlött arabok kérdése. Ez az elem-

mit az utóbbi többi-kevesebb nemmi állók szolgálaton, a dig teljesen tehetetlen, és angol vezérkarok megbeszélésein éppen már sokáig.

el sűrűn a zsidó haderő megszer-erve. A most folyó tárgyalások utatják, hogy a zsidó divíziók felkiesegítő hadipar létesítése olyan melynek megoldása nem késlelt Barzilai István

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Palesztina

AZ „ASSIMI” HAJÓ NÉGYSZÁZ MENEKÜLTTEL ELHAGYTA A HAIFAI KIKÖTŐT. A palesztinai hatóságok elhatározták, hogy az Assimi nevű görög hajó négyszáz menekülttel a fedélzetén, el kell hagynia a hajfai kikötőt. Az Assimi hajó még aznap délután felszede horgonyát és elindult a bizonytalanságba. Lapunk tegnapi számában röviden jelentettük, hogy az Assimi hajó utasai a sajtón keresztül SOS-kiáltványt intéztek a közvéleményhez. A kiáltvány szövege a következő:

„Mi, akik a náci-ildözések elől és a német koncentrációs táborokból menekültünk el, a civilizált világhoz és az angol kormányhoz apellálunk, hogy mentsen meg bennünket. Hetekig és hónapokig tartó tengeri utazás után, amelyet egy kis hajóval tettünk meg, végül Palesztina, a mi egyetlen reményünk, partjaihoz értünk, miután az összes országok megtagadták tőlünk a segítséget, tiz napig hagytak bennünket a legrettenetesebb egészségügyi viszonyok között. Betegünknek sürgős orvosi segítségre volt szükségük és alig tudták elviselni szenvedéseiket. Most kapjuk a hírt, hogy újabb a nyílt tengerre akarnak kergetni bennünket, mentőcsónakok nélkül, csak néhány mentőővel, elégtelen élelemmel és vízzel. Kihéző és hová forduljunk? Miért kell elviselnünk a lassú és borzalmas halált?”

SAZONYOLCEZER TAGJA VAN A PALESZTINAI MUNKÁSSZERVEZETNEK. A Histadrut Hoavdim, az általános palesztinai zsidó munkásszervezet statisztikai kimutatást közöl tagjairól. Eszerint a Histadrutnak jelenleg 108 ezer tagja van, akik közül 69.580, vagyis 64,4 százalék városi üzemekben és ipari vállalatokban dolgozik, 38.430, vagyis 35,6 százalék a mezőgazdasági falvakon él. Ez utóbbiak közül 21.401 kolóniákon és 17.029 munkás-gazdaságokban. A Histadrut 108 ezer tagja közül 53.632 férfi, 21.811 munkásm. 25.948 munkásfeleség és 6619 munkásifjúság. Tel-Avivban 37.207, Jeruzsálemben 9630, Haifában 19.078, Tiberiásban 948, Afulében 666, Naharajimban (itt vannak a Rutenberg-művek) 156, a Neser cementgyárban 873 és a Potash Company-ban 802 a Histadrut tagjainak száma.

1938. elején 95.497 volt a szervezett munkások száma, vagyis az elmúlt évben 12.513 új taggal növekedett.

JAKOB KAHN ÉS BARUCH CZISZIK NYERTEK EL TEL-AVIV BIALIK-DIJÁT. Tel-Aviv város Bialik-díját, az írókból és tudóscsokból álló zsüri Jakab Kahn-nak, a neves héber poétának „A piramisoknál” című balladájáért és Baruch Czisziknek, a palesztinai flora jeles kutatójának, itélte „Növénykincsek” című enciklopedikus munkájáért.

Tel-Aviv város Bialik-díját 1933-ban alapították Chaim Nachman Bialik hatvanadik születésnapja alkalmából. Azóta összesen tizenhat pályadíjat adtak íróknak és tudóscsoknak.

A PALESZTINAI KORMÁNY MEGTAGADTA EGY ÚJ CIONISTA PART ELISMERÉSE „Konzervatív cionisták” elnevezés alatt új cionista csoport alakult Tel-Avivban néhány hónappal ezelőtt, amelynek régi cionisták és kolonisták az alapítói. A kormányhoz beadványt intéztek, amelyben kérték az új csoport bejegyzését. A kormány azonban megtagadta ezt, azzal az indoklással utasítván el az alapszabályok bejegyzését, hogy az országban uralkodó rendkívüli törvények nem teszik ezt lehetővé számára.

Amerika

HUSZEZER MENEKÜLT GYERMEKET FOGAD BE AMERIKA? Az amerikai kongresszus és szenátus egyesített bizottsága a napokban kezdte meg Wagner és Rogers képviselők törvényjavaslatának tárgyalását, amely huszezer menekült gyermeknek a beengedését irányozza elő 1939. és 1940. években. Több képviselő és szenátor a törvényjavaslat mellett szólalnak fel, mert ebben „a demokratikus meggyőződés erősségének jelképét” látják. A javaslat mellett foglalt állást többek között az amerikai munkásföderáció és az ipari szervezetek képviselője is. Helen Hayes, a híres amerikai filmsztár, levelet intézett a bizottsághoz, amelyben közli, hogy hajlandó magához venni egy menekült

gyermeket és gondoskodni annak felneveléséről. A törvényjavaslat — írja a művésznő — nagymértékben fog hozzájárulni ahhoz, hogy az amerikai gyermekek a faj-brutalitások elvetésére nevelődjenek. A szenátus és kongresszus egyesített bizottságához 1400 levél érkezett, amelyeknek íróik készségüket nyilvánítják menekült gyermekek befogadására. Eddig 250 ezer egyén kötelezte magát arra, hogy hozzájárul a gyermekek beutazásával járó költségek részleges fedezéséhez.

Cseh protektorátus

KOMPROMITTALNI AKARTAK A NACIK A PRÁGAI ZSIDÓ HITKÖZSÉGET. Mint Prágából jelentik, náci-körök azt a vádat akarták rásütni a prágai zsidó hitközségre, hogy kommunista ténykedést fejt ki és ezen ürügy alatt súlyos intézkedéseket akartak foganatosítani a hitközség ellen. Az új zsidó temetőben, egy sűrű alá rejtve kommunista propaganda iratokat találtak egy csomóban. A merényletet azonban idejében felfedezték. A kommunista iratokkal együtt ugyanis számos nemzeti szocialista röpiratot is találtak, amelyeket „az ismeretlen tettesek”, akik a „papircsomót a sűrű alá rejtették, valószínűleg tévedésből hagyták ott. A csehországi sport-egyesületek kizárták kötelességükkel az összes zsidó tagokat.

Svájc

EGY ANTISEMITA UJSÁGÍRÓ ÉS AZ „ISRAELITISCHE WOCHENBLATT” AFÉRJA. Az Israelitische Wochenblatt 1938. október 23-iki számában a lap genfi munkatársa éleshangú cikkben számolt le a „L'homme de droite” című genfi antiszemita lappal és annak kiadóját, H. L. Servettazt „aljas

hazugnak”, „durva hamisítónak” és „hivatásos rágalmozónak” bélyegezte. Servettaz ezért becsületsértési pert indított Zürichben a zsidó lap munkatársa ellen. A zürichi kerületi bíróság 1939. március 16-ikán foglalkozott elsőfokon a váddal. A bíróság megállapította ugyan, hogy a zsidó ujságíró kijelentései sértőek, egyidejűleg azonban megállapította, hogy ezek a vádak jogosan hangzottak el. Bebizonyosodott, hogy „a vádló felelőtlenül és lelkiismeretlen módon igazgott a zsidó lakosság ellen és szándékosan hamisításokat követett el, visszaélve a felelős ujságírók hivatásával, hazug és hamis állításokkal operált.” Aki ilyen ujságírást üz, megérdemli „az erős, de nem alaptalan aposztrófálást”, amely a vádirat tárgyát képezi. A továbbiak során a bíróság elismerte a zsidó ujságíróknak, hogy „a zsidó érdekek megőrzése céljából” írta meg cikkét, hogy „ily módon kimutassa a vádló tevékenységének veszedelmes és káros voltát.” Ezen megfontolások alapján a zürichi kerületi bíróság tagadja a becsületsértés tényének fennállását. A bíróság felmentette a vádlott zsidó ujságírókat és elutasította a vádat.

Lengyelország

VISSZAALLITJAK LENGYELORSZÁGBAN A RÉGI KÖSERHUS-KONTINGENT. A zsidó parlamenti képviselők intervenáltak a mezőgazdasági minisztériumban azon nehézségek miatt, amelyek a kóserhus-kontingensnek néhány hónappal ezelőtt történt megrövidítéséből támadnak. A minisztérium egyik főtisztviselője, aki a zsidó képviselőket fogadta, biztosította a parlamentereket, hogy Varsóban és később a vidéki városokban is maradék nélkül visszaállítják az eredeti kóserhus-kontingent.

245 kilogramm szinarannyal emelkedett a Jegybank aranykészlete március második felében

39 és félmilliárdra emelkedett a bankjegyforgalom

A Banca Naționala vezetősége most tette közzé a Jegybank március 25., április 1. és 8.-ki hetikimutatásait, amelyek szerint március második felében az aranykészlet 245,09 kg. szinarannyal emelkedett, 37.580,005 lej értékben, amellyel az ércfedezet összege 18 milliárd 388.265.817 lejre növekedett. A forgalomban lévő bankjegyek összege — ugyan-ezen három hét alatt — 4 milliárd 883,5 millióval 39 milliárd 555.324.245 lejre növekedett, ugyanakkor a látra szóló kötelezettségek végösszege — a girókifizetések miatt — 2 milliárd 612 millióval csökkent, vagyis a bruttó bankjegyforgalom növekedése 2 mil-

liárd 271,5 millió lej. A fedezeti arány 164 százalékkal 36,50 százalékra csökkent. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 62 millió lej értékűvel 293.690.323 lejre, a kifizetésre szolgáló aktív szaldói 15 millió lej értékűvel 505.498.580 lejre, az importőrök kifizetésre való kötelezettsége 34 millió lej értékűvel 301.711.838 lejre csökkent. A kereskedelmi váltótárca 1 milliárd 333,5 millióval 11 milliárd 824.579.951 lejre, a lombardhitelek összege 1 milliárd 569 millióval 3 milliárd 362.615.923 lejre emelkedett. A magángirószámok egyenlege 928,5 millióval 7 milliárd 860.582.557 lejre emelkedett.

HA pontos, gyors és megbízható palesztinai információkat akar, forduljon bizalommal az Uj Kelet palesztinai információs osztályához

Az Uj Kelet kiadóhivatala megállapodott a „Hamadrich” információs irodával (Tel-Aviv), amely dr. S. Kochavi (a romániai Zsidó Párt volt főtítkára) vezetésével áll és Palesztina elismerten legjobb információs szervezete.

Az Uj Kelet palesztinai információs osztálya felvilágosításokkal szolgál:

1. Kereskedelmi ügyekben
2. Ipari alapítások, vámügyi, munkaviszonyok kérdésében
3. Biztosítási ügyekben
4. Személyi- és családi ügyekben
5. A palesztinai elhelyezkedés minden ágában
6. Pénzbeiktetési és ingatlanvásárlási ügyekben.

A Hamadrich elvállalja:

1. Ingatlanok kezelését
2. Ültetvények és mindentajta földbirtokok adminisztrálását
3. Kereskedelmi és magántermesztési megbízások elintézését.

Az információkra vonatkozó kérdéseket kiadóhivatalunk továbbítja Hamadrich irodához. Egy egyszerű információ illetteke 100 (egyszáz) lej, amennyi az információkérésrel egyidejűleg küldendő be kiadóhivatalunkhoz.

A

Csuj, április ismertettük a 1939. februárjától kezdve, Magyarország közötti támadási szerződés egyezmény cs gyelországnak amely még a hajlandó kelet felé felmentette a vádlott zsidó ujságírókat és elutasította a vádat.

A vállalt tiz A Harmadik szlovák köztársaság melet. Lengyelországban kezdett há szlovákia felé lépése sem ké év elején elő szlovákia és közlőzve.

Februárban lanító momen zigi főbiztos. su. Rendkívül akít a weimar met kormány let övezett. E hette nyilván, terve Berlinbe met személyis — Ne tart vége felé. Nev

Fegy

Egy másik mennyiségű város terület nem kerül el, rületet képez, dent átvizsgál külföldi, külön meglepetésére, fegyvereket, e vey, amelyet durch Freudet rándulások cir tek érkeznek é területén és m

Végül márci don Németon Ribbentrop fo követés és kife gyensúlyának fémország- idalmi akarja A Führernek e eti szocialista usa a béke ogva a néme meg kell szüni

A korridor: élet és halál kérdése Lengyelország számára

A tengertől elvágtott Lengyelország képtelen megőrizni függetlenségét.
Midőn Hitlert várta Danzig lakossága

Március 21—29: Danzig sorsdöntő napjai

Cluj, április 27. Egyik előző cikkünkben ismertettük a danzigi probléma alakulását 1939. januárjától, vagyis attól az időponttól kezdve, midőn Németország és Lengyelország között létrejött a tíz éves megemlékező szerződés. Megtörtént, hogy ez az egyezmény csak látszólag kedvezett Lengyelországnak az által, hogy Németország, amely még a weimari korszakban sem volt hajlandó keleti határait elismerni, kötelezte magát arra, hogy tíz évig nem teszi vita tárgyává az ominózus korridor. A valóságban a megegyezés felszabadította Németországot keleti határai és lehetővé tette számára Csehszlovákia likvidálását.

A vállalt tíz esztendőből csak öt mult el. A Harmadik Birodalom likvidálta a csehszlovák köztársaságot és elfoglalta a Memelt. Lengyelország helyzete veszedelmesen kezdett hasonlítani a válság előtti Csehszlovákiához. A német diplomácia akciójába lépése sem késlekedett. Az akció már az év elején elő volt készítve, hiszen a Csehszlovákia és Memel felszámolására vonatkozó tervek már München óta ki voltak dolgozva.

Az első jeladások

Februárban jelentkeztek az első nyugtalanító momentumok. A Népszövetség danzigi főbiztosa, Burckhardt svéd származású. Rendkívül nagy műveltségű ember, akit a weimari Németország idejében német kormánykörökben is általános tisztelet övezett. Ennek a tiszteletnek köszönhetette nyilván, hogy midőn Genfből visszatérve Berlinben kiszállt, magas állású német személyiségek figyelméztették:

— Ne tartózkodjék Danzigban március vége felé. Nevetséges helyzetbe kerülhetne.

Fegyverszállítás a szabadvárosba

Egy másik jeladás: A németek nagymennyiségű fegyvert szállítanak a szabadváros területére. A lengyelek figyelmét nem kerül el, mert a város lengyel vámterületet képez, a lengyel tisztviselők mindent átvizsgálhatnak, ami Danzigba kerül. A külföldi, különösképpen angol megfigyelők meglepetésére, a lengyelek átengedik a fegyvereket, egy teljes szállítmányt kivéve, amelyet visszaküldenek. A „Kraft durch Freude” égisze alatt szervezett kirándulások címén német tiszték és altisztek érkeznek és szélednek el a szabadváros területén és megfigyeléseket eszközölnek.

Végül március 21-én, azon a napon, midőn Németország annektálja a Memelt, Ribbentrop fogadja Lengyelország berlini követét és kifejté előtte az erők új európai gyensúlyának „logikus következményeit”. Németország — mondotta Ribbentrop — kívánja az összes területi problémáit. A Führernek az a kívánsága, hogy a nemzeti szocialista párt legközelebbi kongresszusa a béke kongresszusa legyen. Ennélgyva a német-lengyel határ „anomáliáit” meg kell szüntetni. Alapjában véve kis do-

logról van szó — mondotta Ribbentrop. — Danzig, a német város, vissza kell, hogy térjen a birodalomhoz. A német autósoknak el kell jutniok Stettinből Königsbergbe anélkül, hogy megállnának a lengyel vámőrszolgálat előtt. Ennélgyva autósstradát kell építeni a korridoron át. És végül rendezni kell egy másik „kis” kérdést is. Bohumin (Oderberg) problémáját. Bohumin az egykori csehszlovák köztársaság egyik legfontosabb vasúti gócpontja volt. Az elmúlt októberben a lengyelek és németek a nagy osztozkodásnál versenyt futottak azért a városért. A lengyelek győztek, de közbe néhány golyóváltás is történt a lengyel és német katonák között, több halottal és sebesülttel. Az ügyet úgy a lengyel, mint a német sajtó elűsölte. A lényeg az, hogy Ribbentrop szerint Bohuminnak a birodalomhoz kell kerülnie.

Amibe a lengyelek nem mehetnek bele

Mind ez nem volna borzasztó. A német kívánságok észszerűeknek tűnnek, mint ahogyan annak látszottak a Csehszlovákiával szemben felállított első kívánságok is. A lengyeleknek meg van azonban az a közös vonásuk a németekkel, hogy a dolgokat stratégiai megfontolásból látják. A Danzigban felállított német ágyuk teljesen tarthatatlanná tennék a korridor. Ezt pedig Lengyelország nem akarja és nem is engedheti. A mai Lengyelország három részből alakult meg, amelyeknek mindegyike három háborúelőtti birodalomhoz tartozott: a Romanovok, a Habsburgok és a Hohenzollernek birodalmához. Az új lengyel állam formájában elég kerek, de a három terület gazdaságilag más és más irányban volt beállítva: Szentpétervár, Berlin és Bécs felé. E három terület kereskedelmi és gazdasági egysége után kiderült, hogy az új Lengyelországnak egyetlen lélekző csőve van: a korridor. A korridoron át jutnak a német áruk a Balti tengerre, a korridoron jön a külföldi áru Lengyelországba. A lengyel külkereskedelem négyötöde bonyolódik le a korridoron. Két kötője van a korridorban: Danzig és Gdynia. Ez utóbbinak nyoma sincs egy háború előtti térképen. A lengyelek építették, miután Danzig használata bizonytalanná vált. Gdynia, bár nem a természet, hanem emberi kéz teremtette, a Balti tenger első kikötőjévé vált. A Gdyniában lebonyolódó forgalom árusúlyban felér tíz német balti-tengeri kikötővel: évenként 9 millió tonna. Az elmúlt évben haterz hajót fogadott be.

Ha meg akarjuk érteni ezt az anomáliát, hogy egy ország, amelynek a legkisebb tengerpartja van — összesen 70 kilométer — kereskedelmének négyötödét e part felé irányítja, arra kell gondolnunk, hogy Lengyelországot Németország blokkolja és bármely pillanatban leállíthatja kereskedelmét, ha ez szárazföldön bonyolódna le.

A lengyel kereskedelem tengeri jellege teszi azt, hogy Danzig Lengyelország számára élet és halál kérdése. Mert Danzig elvesztésével megkezdődne a korridor elzárása. Moltke írta volt annakidején: „Lengyelország első felosztása után Poroszország elvágtatta ezt az országot a tengertől. Lengyelország azóta nem képes megőrizni függetlenségét.” Lengyelország egyszer már belehalt ebbe a német igénybe. És ezért el van határozva arra, hogy másodsor elhárítja magától ezt a veszedelmet.

Ez a magyarázata annak, hogy midőn a lengyel kormány március 21-én tudomást szerzett a német igényekről, azonnal elrendelte két évjárat mozgósítását. Danzig környéke ezekben a napokban meglepő látványosságot nyújtott. A város környékén könnyed erődítési munkálatok kezdődtek el. Kinek voltak ezek szánva? Az állítólagos danzigi rendőrségnek, amely a valóságban Németországban szabályszerűen kiképzett német katonákból álló ezred. Sapkájuk halálfejet viselnek a danzigi „halálhúszárezed” emlékére. Ki ellen őrzik ezek a rendőrök a várost? A lengyel hadsereg ellen. Mert Marian Hodacky Lengyelország főbiztosa nem titkolta el gondolatait a németek előtt:

Lengyelország hamarabb lehet Danzigban

— „Őnök el akarják foglalni Danzigot? Szabadságukban áll. Figyelmeztetem azonban, hogy mi hamarabb itt leszünk. Hét

Gázmérgezés áldozata lett négy munkás egy lengyel halkonzervgyárban

Varsó, április 27. Sulyos szerencsétlenség történt az egyik halkonzervgyárban. Négy munkás, akik a gyárból kivézető szennyosztómát tisztították, gázmérgezés következtében meghaltak. A négy munkás tegnap délután lebecsülték a levegőt csatornába, hogy azt kitisztítsák. Miután sokáig nem

országút és három vasut áll rendelkezésükre, hogy megszálljuk a területet. Honnan jöhet a német hadsereg? Ellbingsből, amely 53 kilométerre van. Önöknek át kell kelniük a Visztulán, ahol egyetlen hídjuk sincs. Amíg felállítják pontjaikat, mi már itt leszünk. Mert tudják meg, hogy nem engedjük magunkat befejezett tény elé állítani.

Danzig város „pilótáiskolájának” kereskedelmi repülőgépei március 23-án — tehát mialatt Hitlert Memelben fogadták — egész nap a város fölött korzóztak. A zaj és a hírek által felizgatott lakosság úgy tudta, hogy visszautaztában Hitler kiszáll Danzigban. A repülőgépek azonban nagy lengyel katonai megerősítéseket figyeltek meg. A „Deutschland” Wilhelmshafen felé vette útját. A játszma tehát remivel végződött. Azt is beszélték, hogy tisztára belső danzigi puccs készül: rohammal elfoglalják a lengyel vasúti állomást és segítségül hívják a német csapatokat. Ilyen eshetőségre felkészülve, a lengyelek teljesen kiürítették a pályaudvart. A puccs kérésztülvitelére egyéb okokból sem került sor. Förster, Danzig náci Gauleitere kórházban volt, közvetlenül műtét előtt. Helyettese Czarsky, a „Danziger Volkspost” főszerkesztője ellenezte az ötletet.

Egy puccs semmit sem jelent

— Mi már amugy is a város urai vagyunk — mondotta. Egy puccs semmilyen változást nem jelentene, ha a német hadsereg nem vonul be. Ha pedig bevonul, akkor nincs szükség puccsra.

Tétováztak. Eltelt néhány nap. Ezalatt Lengyelország erőteljesen folytatta katonai előkészületeit. Végül is március 29-én Moltke gróf, Németország varsói nagykövete demarst intézett Beck ezredeshez. Mit mondott neki? Nem lehet tudni pontosan. Tény az, hogy Beck ezredes azonnal érintkezésbe lépett a varsói francia és angol nagykövetelekkel. Londoni útját még aznap elhatározták.

Kinos botrány a bucurestii egyetemen

Okmányhamisítással vádolják a természettudományi fakultás egyik professzorát

Bucuresti, április 27. Kinos botrány foglalkoztatja a bucuresti intellektuális köröket. A botrány középpontjában Cristean Muscelanu bucuresti egyetemi tanár áll, aki a természettudományi fakultáson tartja előadásait. Az egyetemi tanár, valamint Ion Dumitrescu, a természettudományi fakultás titkára, Mihai Muscelanu egyetemi hallgató, a tanár fia, valamint egy Octav Roman nevű állítólagos mérnök ellen az ügyészség okmányhamisítás címén eljárást indított. Muscelanu Cristean professzor, aki a természet-

kerültek elő, többi társaik rosszat sejtettek és előbb egy hosszú rudon égő gyertyát bocsátottak le. A gyertya azonnal elaludt, mire gázalarcokkal szállottak le a mélységbe, de a bentszorult embereken segíteni már nem tudtak. Valamennyien halottak voltak.

tudományi kar tanácsának is tagja volt, vejeének, Aurel Nicolaunak érdekében összejátszva Ion Dumitrescu fakultási titkárral, valamint fia és Roman Octav segítségével jegyzőkönyvet hamisított, amelyben a természettudományi kar tanácsa elismeri, hogy Aurel Nicolau letette az egyetemi magántanári vizsgát. Ezen a réven az egyetemi tanár vejét hozzájuttatta az astro-fizikai és geo-fizikai magántanári katedrához. Az ügyben szereplőket mára idézte be kihallgatásra a vizsgálóbíró.

Törvényszéki ítélettel kötelezték a temesvári Kereskedelmi Kamarát a feloszlott Lloyd-társulat terheinek átvételére

Timisoara, április 27. Mint ismeretes, a feloszlott temesvári Lloyd-társulat ügyében a minisztertanács úgy határozott, hogy a társulat sokmillió értékű képviselő vagyónának kezelését a temesvári kereskedelmi és iparkamara vegye át s a vagyon jövedelméből továbbra is támogassák a társulat által fenntartott jóléti intézményeket. A vagyon átvétele körül érdekes per keletkezett. Amikor a kereskedelmi és iparkamara kiüldötte megjelentek a társulat helyiségében, hogy a vagyont hivatalosan átvegyék, a törvényszék által már korábban kinevezett felszámoló-bizottság tiltakozott az intézkedés ellen s megtagadta a leltár átadását. Az esetről mindkét részlől jelentést tettek a törvényszék elnökének és a törvényszék Mattei-Toma-tanácsa a napokban foglalkozott az ügygel.

A törvényszéki ítélet — mindkét félnek igazat adott. Az ítélet első része felfüggesztette a felszámolóbizottság további működését, kötelezve őket arra, hogy eddigi munkásságukra vonatkozó jelentésüket és elszámolásukat harminc nap alatt terjesszék be, míg az ítélet második része arra kötelezi a kereskedelmi és iparkamarát, hogy a vagyonnal együtt a társulat terheit is vegye át még a felszámolási eljárás befejezése előtt. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vagyontárgyak átvétele után a terhek is a kereskedelmi kamarára hárulnak át.

A törvényszék ítélete ellen mindkét fél felbevezet, — sőt tiltakozik a harmadik fél: maga a volt Lloyd társulat is — így valószínű, hogy az általános érdeklődéstől kísért ügy még sokáig nem fog lezárulni.

VÁLTSÁTOK MEG GALILEA FÖLDJÉT

HIREK

Targumuresi előfizetők figyelmébe: Ertesítjük targumuresi előfizetőinket, hogy lapunk ottani képviselével Fuchs Ferenc urat bíztuk meg. Kérjük előfizetőinket, hogy minden, az Uj Kelettel kapcsolatos ügyben Fuchs Ferenc urhoz fordulni sziveskedjenek. Címe: Targu-Mures, Str. Nicolae Gane 8.

A volt temesvári városvezetés büntető pere. Temesvárról jelentik: A büntetőtábla tárgyalást tűzött ki abban a nagyszabású büntetőperben, amelyben a volt városi ideiglenes bizottság minden tagja vádlottként szerepel. Másfél hónappal ezelőtt a volt városi főmérnök ellen indított büntető tárgyalása során az ügyész kiterjesztette a vádat a közvagyon védelméről szóló törvény alapján a volt városi ideiglenes bizottság minden tagjára és így került a hatalmas komplexumra bővült per a büntetőtábla ötös tanácsa elé. Az érdemi tárgyalás előtt Vlad Enescu táblai főügyész felvetette az illetékesség kérdését és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a törvényszék helytelenül járt el, amikor az ügyet egyenesen a büntetőtáblához tette át. Holott az illetékesség kérdésében a táblai vádtanácsnak kellett volna döntenie. Ugyanezt az álláspontra képviselték a védők is, mire a büntetőtábla úgy határozott, hogy május 2-án hirdeti ki döntését az illetékesség kérdésében.

Vásárlás helyett négy pár cipőt lopott három százhárom lány. Temesvárról jelentik: A Bratianu téri Weisz. és Baumhof-féle cipőüzletekben három lány párt vásárlás ürügye alatt. Több pár cipőt néztek meg, feltartózták az egész személyzetet, majd vásárlás nélkül távoztak. Később derült ki, hogy egy pár női és három pár férfi cipőt vittek magukkal, amíg alkudoztak. A rendőrség elfogta a három lányt Ardelean Elena, Mara Irina és Barsan Agneta személyében. A fiatal tolvajok beismerték, hogy szándékosan feltartózták az üzlet alkalmazottakat, alkudozás közben nagy lármát csaptak és közben észrevétlenül kabátjuk alá rejtettek egy-egy pár cipőt. Mindhármukat átadták az ügyészségnek.

Junius elsejével japán követséget állítanak fel Szófiában. Szófiából jelentik: Kiosseivanoff miniszterelnök tegnap hosszas kihallgatáson fogadta Togo moszkvai japán nagykövetet, aki Ankarából jövet érkezett Bulgáriába. Togo az újságíróknak kijelentette, hogy Japán erősen érdekli a jelenlegi európai események, különösen a balkáni államok helyzete. Azután elmondta, hogy Kiosseivanoffal a Bulgáriában létesítendő japán követségről tárgyalt, amely junius elsejével megkezdődik a működését, miután a bolgár kormány hozzájárult a követség felállításához.

Kétezer lej szállítási költség megtagadása miatt bukott el Nagybánya nagyszabású városfejlesztési terve. Nagybányáról jelentik: Nagy örömmel vették tudomásul a bányavárosban egy évvel ezelőtt, hogy komoly formában szóba került a Rákospatak lecsapolása. A Rákospatak végig szeli a város keleti részét, ami építkezési szempontból hátrányos, nem is szólva az egészségügyi kifogásolhatóságról. Ez a patak a Phönix kénsvágyar salakját hordja a Sasar-folyóba a város szívében keresztül. A patakra több helyen illemhelyeket is építettek, amelyek ma is ott díszlegnek és nem tüntették el őket. A múlt évben már biztosra vehető volt, hogy a lecsapolási tervet megvalósítják és az egészségtelen patakot eltüntetik a város szívéből. Ez szerint a terv szerint megszabadították volna a város keleti részét ettől a paktól és nagy területet szabadítottak volna fel a Felsőbányai és Postarét utcák telkeinek végében, ahol gyönyörű villasor épülhetne ki. A város vezetősége már a terv elkészítése után tárgyalásokba bocsájtkozott a Phönixgyár vezetésével, hogy a lecsapolási munkálatokat a gyár csináltassa meg és a tárgyalások eredménnyel is végződtek. A tervet a város beküldte a vármegyei főmérnökséghez és a munkálatok megkezdéséhez már csak az hiányzott, hogy Buia főmérnök a helyszínre szálljon ki a terv jóváhagyása végett. Itt bukott el ez a nagyszabású városrendezési terv, amely lényegében a városnak alig került volna pénzbe és mégis olyan területet jutott volna Nagybánya, amely építészeti szempontból emelte volna a város színvonalát. Kétezer lej kellett volna a főmérnökségi hivatal főmérnökének kiszállási költségére, amely összeget a városnak kellett volna fizetnie. Ez a lényegtelen összeg aztán végleg felborította a tervet. Egyesek tiltakoztak a kétezer lejes összeg kiutalása ellen azzal az indoklással, hogy nincsen költségvetési fedezet rá. Talán egy pár ember szívesen összeadta volna az összeget, hogy a kiszállási költséget fedezze. Most azonban már nem lehet tudni, hogy megvalósítható-e még a lecsapolás, hogy vajon a Phönix hajlandó-e még a félmillió munkát elvégeztetni.

Megegyezés jött létre Mandzsúria és Szovjet-Oroszország között

TOKIO, április 27. (Rador). A Domej ügynökség jelenti, hogy a Szovjetek és Mandzsúria között állítólag megegyezés jött létre, amely rendezőhatározatot a két ország közötti viszonyt. Az új egyezményről közlembi részletek még nem szivárogtak ki.

Hore Belisha: Csak jól felszerelt és kiképzett hadsereggel lehet elejét venni a háborúnak

London, április 27. Hore Belisha angol hadügyminiszter az Alkotmány-klubban megtartott vacsorán válaszolt azoknak, akik úgy vélik, hogy az általános hadkötelezettség bevezetése az egyéni szabadság korlátozását jelenti.

— Egy nemzetnek nem szabad feláldoznia szabadságát csak azért, — mondotta a hadügyminiszter — mert egyesek annyira se becsülik ezt a szabadságot, hogy összefogjanak annak megvédésére. A kormányt és a nem-

zetet egy és ugyanazon cél hatja át: megvédeni az országot, hogy a békéhez vezessen. Anglia sorsa össze van kötve a többi európai nemzetekkel. A háborúnak — ha erre sor kerül — teljesnek kell lennie. A háborúra úgy kell felkészülni, hogy azt meg lehessen nyerni. Ami még ennél is fontosabb, hogy elejét vehessék: bármikor igénybe vehető hadfelszereléssel és jól kiképzett emberekkel kell rendelkezni.

— Engedélyezték a kolozsvári munkásság május elsejéi ünepeit. Kolozsvár szervezett munkássága nagy lelkesedéssel készül megünnepelni a május elsejéi munkánapot. Ebben az évben különleges jelentőséget ad az ünnepségnek az a körülmény, hogy 50 évvel ezelőtt elsőkben ülték meg a május elsejét és ennek kihangsúlyozása mellett zajlik le a hagyományos megemlékezés. A Szamos tartomány királyi helytartósága már megadta az engedélyt a munkánap megünnepelésére és így Kolozsváron is zavartalanul ülteti meg a munkásság a munka ünnepét. A május elsejéi ünnepség nétfőn délelőtt 10 órakor a Munkás Otthonban tartandó nagy népgyűléssel kezdődik. Az ünnepi szónokok román és magyar nyelven fogják méltatni a nap jelentőségét. Az ünnepség során az Építőmunkás, a Gutenberg és a Bőrmunkások dalárdája Utó Lajos és Dely Szabó Géza karnagyok vezetésével énekszámokkal szerepelnek, majd szavaltatok egészítik ki a műsort. A népgyűlés lezárása után a munkásság a Hója erdőbe vonul ki, ahol szórakozásokkal, játékkal töltik el a napot.

Hetvenöt embert mérgeztek meg négy amerikai államban egy banda tagjai, hogy felvehessék az áldozatok életbiztosítását. Filadelfiából jelentik: Négy Atlanti óceán melletti államban az utolsó tíz évben 75 embert mérgeztek meg egy banda, hogy az áldozatok életbiztosításait felvehesse. A banda főnöke egy Magician nevű 50 éves (álnevén: „Rabbi”) egyén volt. A rendőrség a banda 17, már büntetett előéletű tagját tartóztatta le.

A BELGA KAMARA KIVÉTELES FELHATALMAZÁST SZAVAZOTT MEG PIERLOT KORMÁNYANAK. Brüsszelből jelentik: A belga kamara 104 szavazattal 84 ellenében törvényjavaslatot fogadott el, amely különleges felhatalmazást ad a Pierlot-kormányának a kormánynyilatkozatban foglaltak értelmében, öt képviselő tartózkodott a szavazástól.

Dr. Ley Bucurestibe jön. Bucurestiből jelentik: Dr. Ley, a Kraft durch Freude szervezet vezetője Bucurestibe jön a Luna Bucurestilor kiállítás alkalmából, amikor nagyszámú német munkás élén részt vesz a „Munka és Jövedelmek” kiállítás megnyitásán.

Kilencszázötveneg román származású személy számára elismerték az állampolgárságot. Bucurestiből jelentik: Victor Iamandi igazságügyminiszter aláírásával végett az uralkodó elé terjesztett egy dekretumot, amely 911 román származású személy számára ismeri el az állampolgárságot.

Hol jelentendők be a vasúti szállítások körül felmerült kártérítési igények? Bucurestiből jelentik: A CFR úgy határozott, hogy a szállítások körül felmerült kártérítendő kártérítési igények a szükséges számlák és kísérőpapírok melléklésével az állomásfőnöknél, vagy annak helyettesénél nyújtandók be. Ők fogják azokat felülvizsgálni, ha az igényelt kártérítés összege nem haladja meg a 10.000 lejt. Ha ennél nagyobb összegről van szó, az illető panaszosoknak az illetékes vasúti felügyelőség ellenőrző szerveihez kell fordulniuk. Ezek a szervek azonban jegyzőkönyvet fognak felvenni a tapasztaltak pontos feltüntetésével.

Egy német repülő megdöntötte a repülés gyorsasági világrekordját. Berlinből jelentik: Wenden német repülő megdöntötte a repülés gyorsasági világrekordját az összes készülőlékek és kategóriák számára, óránként 755 kilométer és 110 méteres sebességgel érte el. Ez a fantasztikus sebesség kétszáz kilométerrel nagyobb, mint a többi nemzetek repülőgépei által elért átlagsebesség, száz kilométerrel nagyobb az eddigi világrekordnál.

Felemelik a müjég árát. Kolozsvár város tanácsa, tekintettel a kezelése alatt álló müjéggyár egyre nagyobb kiadásokat igénylő üzemeltetésére, folyó év május 1-től kezdődően a müjég árát 15 és 16 lejben állapította meg. Május elsejétől tehát a gyárban 15 lejes és házhozszállításnál 16 lejes egységárban bocsátják a fogyasztók között rendelkezésére a müjéget.

A Concordia zsidó klub elegáns helyiségeiben kitűnő kóser koszt (ebéd és vacsora) kapható. Délutáni fekete- és uszonakávét. Str. Memorandului 13. Savoy kávéház felett.

Sütésébe borult tegnap este Bucuresti Dudessti negyede. Bucurestiből jelentik: Tegnap este 10 és 11 óra között Bucuresti Dudessti negyede sütésébe borult a villanyszolgáltatási üzem zavara miatt. Telefon 26-92. Abonoma és házhöz szállítást.

Tönkrement — felakasztotta magát. Szatmárról jelentik: Peles Sándor 33 éves szatmári cipészmeister édesanyja lakásán felakasztotta magát. Mire rátaláltak, halott volt. Buculevelében azt írta, hogy összeropant az anyagi terhek sulya alatt. Tönkrement és három hónappal ezelőtt bezárta műhelyét. Azóta munka nélkül tengődik. Idegeit felőrölte a sok gond. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Május 6-án Newyorkba érkezik De Valera ir köztársasági elnök. Newyorkból jelentik: De Valera május 6-án érkezik Newyorkba. Két hónapot tölt az Egyesült Államokban.

Szatmáron halt meg egy marosvásárhelyi utazó. Szatmárról jelentik: Kedden éjszaka, a szatmári Royal szállodában, szivroham következtében meghalt Friedmann Jenő 51 éves marosvásárhelyi utazó, aki aznap délután vette ki szállóidai szobáját. A hatóságok megállapították, hogy a tragikus hirtelenséggel elhunyt utazó szívasztmában szenvedett. Friedmann Jenő haláláról a hatóságok értesítették a marosvásárhelyi hozzátartozókat.

Adókedvezményben részesítik a kisiparosokat. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter bizottságokot nevez ki a kisiparosok különböző adóosztályokba sorozásának ellenőrzésére. Elhatározták a pénzügyminiszteriumban azt is, hogy az adótervezésnél kedvezményeket adnak a kisiparosoknak. Az erre vonatkozó kéréseket a kisiparosok a Kisiparosok Országos Szövetsége útján juttathatják el a pénzügyminiszterhez.

Öngyilkossági szándékkal az autobusz elé vetette magát egy kolozsvári leány. Tegnap délután a Regele Carol II. uton és a Regimentul 82. Infanterie utcák sarkán Tárkányi Erzsébet 28 éves leányt elütötte egy, a Piața Unirii felől jövő autobusz. Ertesítették a mentőket, akik a szolgálatos orvossal azonnal kiszállították a helyszínre és elsősegélyben részesítették Tárkányi Erzsébetet, akit beszállítottak a klinikára, ahol megállapították, hogy több bordája eltört és súlyos belső sérüléseket szenvedett. A rendőri bizottság kiszállva a helyszínre, az ügyben megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy a fiatal nő öngyilkossági szándékkal vetette magát a társasgépkocsi elé. Tettének okát eddig még nem sikerült megállapítani, tekintettel arra, hogy a súlyos állapotban lévő öngyilkosjelöltet eddig még nem lehetett kihallgatni. A hatóságok az ügyben folytatják a vizsgálatot.

Mauris: A varázsló. A nagy író új regénye Chataubriand-ról szól. Ath. kiad. vászonk. 178 lei. — Uj még: Zilahy: A földönfutó város, vköt. 178 lei, Stefan Zweig: Nyugtalan szív, vköt. 178 lei, John Knittel: Via Mala, óriásregény, 655 lap, 231 lei, stb., stb. Lepagenál, K-vár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

Közlemény állampolgársági ügyben

A kolozsvári hitközség tanácsadó irodája értesíti azokat, akik az állampolgársági ügyekben érdekeltek, hogy tanácsadó szerve péntek, szombat és vasárnap kivételével minden este 7 és 8 óra között a tanácsra szorulóknak rendelkezésére áll. Az iroda címe: Str. General Berthelot 8.

Papen és Potemkin egyidőben érkezett Ankarába

Izstambul, április 27. (Rador). Potemkin csütörtök este Ankarába érkezett.

Ankara, április 27. Von Papen, Németország ankarai követe, csütörtökön reggel 9 óra 15 perckor megérkezett Ankarába.

„Németország nem angol protektorátus” — írja Göbbels

Berlin, április 27. Göbbels német propagandaügyi miniszter cikket közöl a Völkischer Beobachterben, amelyben éles kritikát gyakorol az angol sajtónak Németországról írt cikkei felett. Cikkét a következő szavakkal fejezi be:

„Németország nem angol protektorátus és Anglia jobban tenné, hogy ha a velünk való kapcsolatban úgy tárgyalna, mint ahogyan egy nagyhatalommal szokás”.

A máramaroszigeti zsidó tanácsadó felhívása. A máramaroszigeti zsidó tanácsadó iroda ezúton is értesíti az összes érdekelteket, hogy mindazok, akik az 1924. évi összeírás alkalmával bármilyen okból kifolyólag kimaradtak az állampolgársági lajstromból, de joguk volt a román állampolgársághoz, az újabb törvényrendelet értelmében május 15-ig még kérhetik utólagos felvételüket. Az érdekeltek ügyeik elintézésé végett forduljanak a tanácsadó irodához.

Elutasította Dr. Bornemisa főpolgármester a lisztkereskedők, pékek, mészárosok és vendéglősök áremelési kéréseit. Dr. Bornemisa Sebastian polgármester most hozta meg döntését a maximális árak ügyében. A polgármester az árvizsgáló bizottság előterjesztései alapján nem tartotta indokoltnak a lisztkereskedők, pékek, mészárosok és vendéglősök áremelési kérését, ezért azt elutasította és a közszükségleti cikkek árát változtalanul hagyta. Kivételt csupán a hájnal tett, amelynek árát egy lejjel csökkentette. Az indokolatlan drágítás elkerülésére a polgármester maximálta a sózott és füstölt szalonna árát is. Ennek alapján ma a város közüzemigazgatási ügyosztálya a következőképpen tette közzé a maximális árakat: Nullás liszt 10.50 lej, 4-es liszt 10 lej, 5-ös liszt 9.50 lej, 6-os liszt 9 lej kilónként. Fehér kenyér 9.50 lej, félbarna 9 lej, barna kenyér 8 lej kilónként. I. osztályú marhahús 24—26 lej, II. osztályú marhahús 20—22 lej, szopóborjú 36—40 lej, növendékborjú 38—40 lej, disznóhús 38 lej, karaj 44 lej, szalonna 46 lej, sózott perzsel szalonna 48 lej, füstölt forrázott szalonna 50 lej, füstölt perzsel szalonna 52 lej, bivalyus 18 lej, növendékibivaly 24 lej kilónként. A bárányus továbbra is szabadkedvelem tárgya. Menüárak: I. osztályú éttermekben 30 lej, II. osztályú éttermekben 25 lej, III. osztályú éttermekben 20 lej. A só kicsinyben 3.40 lej kilónként, a petróleum 4 lej. A tűzfűrészek kialakulása szintén szabadkedvelemre van bízva.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, április 28.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.10: Hanglemezkek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezkek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Katonazene. 19: Felolvasás. 19.15: Domizetti-lemezkek. 19.55: Felolvasás. 20.15: Orgonalemezkek. 20.35: Közvetítés az Operaházról. A szünetekben hírek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Felolvasás.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezkek. 11: Hírek. 13.40: Hírek. 14: Cigányzene. 18.10: Jazz. 19.35: Zongoraszmok. — 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése: „A nagyidai cigányok”. 21.25: Sport. 22.40: Hírek. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Washington ter jelenti: szik, hogy fog intezni dében nyitv lások számban Hitler választásnak a német elnökek

Washington kai körökbek azt a parlament és mint az akaratainak eszközzel ellleges próbák helyzet erős rikai körökbek hogy ez a leges elejtés kiskállamok ország által nyújtott biz az Egyesült berlin-kormvet a demok érdekében. látnak az Roosevelt kait, hogy a fenntartható pedig érezhe

Washington natus külpolit semlegességi feltételek tan

Az amerikai csak a semle dolgoznak, a hajók számá dominiumok az elnök ki vesélyes zeket alkaln birodalomma háboruba kevkai hajóknak renek ki, de szállítsanak. a célja, hogy amerikai hajó esetén.

Washington közlik, hogy minisztérium folytatott az hatalmazza a kat, hogy kap Britanniára é kedés kiegész napi javaslatá kivitt — be szereket is, sseg és a vásstás” kikötése

Horn flotta

Washington velt arra kér folyósitson 32 részeti minisz ban meg lehet hajó támpont nek arra, hog szentesített eg latok megkezd

Uj: Stefan Z Ath. nagyregé Maurois: A va Gunnarson: A lei, Heymann: Jacob: A régi Németh: Mette 24 lei, stb., s utánvétellel. Kér

Roosevelt újabb üzenetet intéz Hitlerhez?

Amerika nem tekinti válasznak Hitler beszédét Roosevelt üzenetére

Washington, április 27. (Rador.) A Reuters jelentései körökből azt hízik, hogy Roosevelt újabb békeüzenetet fog intézni Hitlerhez, ha ez pénteki beszédében nyitva hagyja az utat újabb tárgyalások számára. Amerikai kormánykörökben Hitler beszédét nem tekintik hivatalos válasznak Roosevelt javaslataira, mert az a német néphez és nem az Egyesült Államok elnökéhez szól.

Derültség Washingtonban

Washington, április 27. (Rador.) Amerikai körökben élénk megelégedéssel fogadták azt a hírt, hogy az angol kormány a parlament elé terjesztette a sorozási törvényt. Ezt az intézkedést úgy tekintik, mint az angol kormány azon határozott akaratának megnyilvánítását, hogy minden eszközzel ellenáll a tengely-hatalmak esetleges próbálkozásainak a jelenlegi európai helyzet erőszakos megváltoztatására. Amerikai körökben ezen a véleményen vannak, hogy ez a lépés a „ müncheni politika ” végleges eljöttét jelenti és növeli fogja a kisállamok bizalmát az Anglia és Franciaország által függetlenségük fenntartására nyújtott biztosítékokban. Kiemelik, hogy az Egyesült Államok is biznak a Chamberlain-kormányban, amely mindent elkövet a demokratikus arcvonal összetartása érdekében. Amerikai körök összefüggést látnak az angol kormány elhatározása és Roosevelt kezdeményezése között. Kijelentik, hogy a demokráciák ellenállási vonala fenntartható, az európai viszály esélyei pedig érezhetően csökkennek.

A semlegességi törvény módosítása

Washington, április 27. (Rador.) A szenátus külpolitikai bizottsága folytatja a semlegességi törvény revíziójára vonatkozó feltételek tanulmányozását.

Az amerikai kormánytanácsosok ugyan- csak a semlegességi törvény módosításán dolgoznak, ami lehetővé tenné az amerikai hajók számára, hogy háború esetén a brit dominiumok számára szállítsanak, még ha az elnök ki is nyilvánítaná, hogy azok „veszélyes zónában” vannak. Hasonló elveket alkalmaznának a francia gyarmati birodalommal szemben. Ha Olaszország háborúba keveredne, megtiltanák az amerikai hajóknak, hogy olasz kikötőkben kőszenek ki, de megengednék, hogy Etiópiába szállítsanak. A módosító indítványnak az a célja, hogy ott korlátozzák túlságosan az amerikai hajózási tevékenységét viszály esetén.

Washington, április 27. (Rador.) A lapok közlik, hogy Pittman szenátor a külügyminisztérium főtisztviselőivel megbeszélést folytatott azon indítványról, amely felhatalmazza az amerikai hajózási vállalatokat, hogy kapcsolatokat kiterjesszék Nagy-Britanniára és Franciaországra. Az intézkedés kiegészíti Pittman szenátor azon minapi javaslatát, hogy engedélyezzék az áru kivittelt — beleértve a fegyvereket és lőszereteket is, — a készpénzben való fizetés és a vásárló kockázatára szóló szállítási kikötése alapján.

Háromtízmillió dollár az új flottabázisok építésére

Washington, április 27. (Rador.) Roosevelt arra kérte a kongresszust, azonnal folyósítson 32 millió dollár hitelt a tengerészeti minisztérium számára, hogy nyomokban meg lehessen kezdeni új légi- és hadihajó támpontok építését. Emlékeztetnek arra, hogy Roosevelt éppen tegnap szentesített egy törvényt, amely a munkálatok megkezdését rendelte el.

Uj: Stefan Zweig: Nyugtalan szív, 350 lap. Ath. nagyregény, vászonkötésben 178 lei, Maurois: A varázsló, köt. 178 lei, Gunnar Gunnarson: A vulkán árnyékában, kve 119 lei, Heymann: Geldern lovag, kve 158 lei, Jacob: A régi Bécs, Strauss-regény, 178 lei, Németh: Metternich regénye, fve 185, kve 224 lei, stb., stb. Lepagenál, K-vár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

Washington, április 27. (Rador.) A Panama-csatornát szerdán délután lezárták a kereskedelmi forgalom számára, hogy az amerikai hadiflotta átkelhesse a Csendes-óceánba.

Hatvanhárom millió dollárt kér hadfelszerelésre a kanadai kormány
Ottawa, április 27. (Rador.) Mackenzie King kanadai miniszterelnök és nemzetvé-

delmi miniszter 63 millió dollár hitel folyósítását kérte nemzetvédelmi célra. Mackenzie közölte, hogy a kormány erős tengeri egységet vásárolt Angliától és hogy megegyezés jött létre Nagy-Britanniával az angol pilótáknak kanadai területen való kiképzésére. Végül kijelentette, hogy Kanada légi haderejét 210-ről 527 repülőre növelték.

A jövő héten Roosevelt személyesen nyitja meg az amerikai világkiállítást

Newyorkba érkezett a norvég trónörökös-pár

Newyork, április 27. A norvég trónörökös-pár ma reggel az Oslo Fjord nevű hajó fedélzetén Newyorkba érkezett. A norvég trónörökös-pár két hónapig fog tartózkodni az Egyesült Államokban.

Washingtoni jelentés szerint, Roosevelt elnök csütörtökön reggel 4.57 órakor kü-

lönvonattal Hyde Parkba utazott, ahol 8 napot marad. Roosevelt ott fogadja a norvég trónörökösöt és Martha hercegnőt, valamint a dán trónörökös-párt, akik a jövő héten érkeznek. Vasárnap Roosevelt Newyorkba jön, ahol megnyitja a világkiállítást.

Ickes amerikai belügyminiszter kijelentette:

Amerika szívesen fogadta és fogadja be a Németországból elüldözött zsidó és német tudósokat és művészeket

Ickes élesen támadta a kulturát leromboló fajteóriákat

Newyork, április 27. (Rador.) A Havas jelentése szerint, a német kultúrabszurditás érdekében alakult amerikai egyesület bankettjén Harold Ickes belügyminiszter felszólalt és kijelentette, hogy az Egyesült Államokba menekülő németeket szívesen fogadják. Az utolsó hat évben Németország, több mint 400 tudossal, művészrel, íróval, stb. gazdagította Amerikát. Ezek az emberek dicsőségére válhatnak bármelyik országnak és tragikus, hogy a 20-ik század civilizációjában, tehetségük csúcsponjtján, a tudomány és művészet emberei kénytelenek hazájuktól több ezer kilométernyire menedéket keresni. Tanúi voltak terrorcselekményeknek s látták, mi marad

meg a kulturából és civilizációból, amikor az emberi jogokat nem veszik tekintetbe. Láthatták azt is, milyen gyászos következményei lehetnek a tirániának.

A D. N. B. newyorki jelentése szerint, Ickes belügyminiszter beszédet tartott egy zsidó emigráns-társaságban is és méltatta a Németországból kivándorolt zsidókat. Kijelentette, hogy az Egyesült Államok szívesen fogadják be őket. A szónok bírálat alá vett bizonyos faji teóriákat és méltatta az amerikai kulturát, amely — mondotta — nem egyetlen faj terméke. Beszédét a National Broadcasting társaság összes rádióállomásai közvetítették.

A kolozsvári rendőrség megkezdte az új lakásnyilvántartási könyvecskék elfogadását

Május 23 a végső benyújtási határidő. A kerületi rendőrkapitányságok uccák szerint csoportosítva fogadják el a kiállított könyvecskéket

Csuj, április 27. A rendőrség dr. Horvath József irányítása mellett a mai napon megkezdte az új lakásnyilvántartási könyvecskék elfogadását, miután azokat az érdekeltek a kapott tájékoztatások alapján kitöltötték. A végső benyújtási határidő május 23. A kerületi rendőrkapitányságok uccák szerint csoportosítva fogadják el a háztulajdonosoktól a kiállított könyvecskéket. Minthogy ez a munka már a mai napon kezdetét vette és sokaknak idő hiányában nem lehetett a rendelkezésről tudomást szerezni, az április 27-ére kijelölt uccák háztulajdonosai kivételesen április 27 és 28 napjain is beadhatják lakáskönyvecskéiket, amelyeket a rendőrség a munkanapokon délelőtt 8—1, délután 4—7, vasárnap és ünnepnapokon pedig csak délelőtt 9—12 órák között fogadják el. A háztulajdonosok a könyvecskéket benyújtásakor minden lakójuktól valamilyen hivatalos okmányt

kötelesek magukkal vinni (keresztlevél, vasuti, katonai, állampolgársági, vagy személyazonossági igazolvány) ezek közül bár melyik elég. A könyvecskéket minden írás-tudó ember kitöltheti, a fontos csak az, hogy pontosan, tisztán, olvashatóan, helyesírással állítsák ki, mert másképp vissza utasítják. A szállodai vendégeknél továbbra is a régi rendszer marad érvényben. A könyvecskéik kitöltésének pontos módját az elmúlt héten részletesen ismertettük lapunkban.

Április 27-én a következő uccák kötelesek beadni a könyvecskéket:

I. rendőrségi kerület: Abetele Zavoral, Bratianu és Baba Novac. 28-án: Baron L. Pop. 29-én: Bobului és Carolina tér. 30-án: Berda. Május 1-én: Chinez és Kogălniceanu, május 2-án: Cons. National és Corches uccák.

II. rendőrségi kerület: április 27-én:

Olimenceau, M. Foch az 51-től és 38-as számtól, Paris 1—8-ig, Reg. 83. Inf., Sft. Petru. 28-án Lilliei, Jazului, Bucuresti a 78-s számtól, Rovine 2—18-ig. Apel, Ciocărliei, Caramidarilor 2—18-ig. 29-én: Fabrica de zahăr, S. Musafa, Valea Alb. Banilor, Făet Frumos, Grigore Silasi, Molnar Piurariu, Vladutiu, Abrudului. 30-án: Dejului, Turzii, Câmpeni, Vasile Ranta, Tribunalul Clurilean, Plevnei, Beiusului, Năsăudului, Blajului és Brasovului. Május 1-én: P. Cuza Voda, C. Reg. Carol III. Wilson, Catedrala, Gh. B. Duila. Május 2-án Negruzi, Pietroasa, Leg. Ardelene, Marasti tér, Drumul spre Sopor, Dunării, Crisului.

III. rendőrségi kerület: április 27-én: Gh. Baritiu, Reg. Ferdinand a 28-tól 30-ig és 29—31-től, Jasilor, Dogariilor, Călugăritelor. Április 28-án M. Viteazul tér, 29-én: T. Vladimirescu, L. G. Masaryk, 30-án 9—12 órák között: N. Balcescu, május 1-én: a 4-es számtól: Gh. Lazar, Cernavoda, Gen. Poetas, május 2-án: T. Mairescu, Romei, Anton Pan.

IV. rendőri kerület: április 27-én és 28-án: Reg. Ferdinand, Elisabeta, Măloasa, Gojdu, Calvin, Fericirei és Basarabiei, 29-én: Dacia, Stroescu, Aurel Vlaicu, Decebal, Rudeanu, Bucovina, Căii Ferate és Moldovei, 30. és május 1-én: Traian, Treacătoare, Fabr. de Spirț, Vrăbiiilor, Haiduc, Haiducului, Săcutăscă, Din Dos, Pescarilor, Cernăuți, Poteca Scurta, 2-án: Aventuriosă, Cărpătior, Magaziei, Lacatus, Noua és Locomotive.

V. rendőri kerület: április 27-én: Regala és I. Creangă, 28-án: Motilor, 29-én: Avram Iancu, Bis. Ortodoxa, Cimitirului, Petran, 30-án: Ep. Ciorogariu, Saguna, Alex. Ciurea, május 1-én: Ilie Măcelar, Pasteur, 2-án: Văii, Băii, Caragiale és Carmen Sylva.

VI. rendőri kerület: április 27-től május 5-ig: Manastur, Bis. Mobile, Cămpului, Dealului, Lingurarilor, Laterare, Ep. Moga, Ioan Mester, Ion Mihai, Cămpului, Colonia Parasca, Ioan Virag, Baia de piatră, Fagetul, Valea Plesca, Berăriei, Ospătării, Calvariei, Colonia Albu és Ferma Academiei Agronomice uccák.

A beadási határidőt mindenkinek pontosan be kell tartani. A lakáskönyvecskéik további beadási sorrendjét folytatólagosan közöljük.

Borzalmas bányarobbanás egy japán bányában

Tokió, április 27. Hikikaid szigetén óriási erejű gázrobbanás történt a yubarii bányában. A robbanásnak összesen 311 áldozata van, köztük 80 halalos. Ugyanebben a bányában az elmúlt év októberében is történt robbanás, amelynek 160 áldozata volt.

Hamburg létesítésének 750-ik évfordulója

Hamburg, április 27. Május 6-ikán és 7-ikén ünneplik meg Hamburg kikötő létesítésének 750-ik évfordulóját.

A kínaiak visszafoglalták Kiangsi tartomány fővárosát

Hongkong, április 27. A kínai csapatok visszafoglalták Kiangsi tartomány fővárosát, Naancungot. A visszavonuló japán csapatok parancsnoka harakirit követelt el.

Roosevelt újra vállalni fogja az elnökséget

Washington, április 27. A politikai köröknek az a véleményük, hogy az európai helyzet arra kényszeríti Rooseveltet, hogy újra vállalja az elnökséget, amíg a jelenlegi világválság tart.

„Szlovákia új határait nem fenyegeti több veszedelem”

Bécs, április 27. Tiso szlovák miniszterelnök a Neues Wiener Tagblattban cikket közöl, amelyben kijelenti, hogy az Szlovákia új határait fenyegető veszedelmek gyakorlatilag kiküszöböltek tekinthetők. Reméljük — írja Tiso —, hogy a jövőben békés viszonyt teremthetünk összes szomszédainkkal, beleértve Magyarországot is.

Egy új állam — Hatay

Hatay állam — ez egy különös lakulás a Közelkeleten. Nem más, mint a Szíriáról lecsatolt Alexandrett szandzsák, valamint Antiochia. A kicsiny, a Földközi-tenger keleti részén fekvő, közvetlenül a török-szíriai határon elterülő ország megszerezte „önállóságát” és állami méltósággal ruházott föl. Születésénél Törökország vállalta a komaságot.

1936 és 1938 között az ugynevezett Szandzsák-kérdés a Népszövetséget erősen nyugtalanította, éppugy a nagy európai országok kormányait és politikai köréit. 1936 őzén ugyanis Törökország messzemenő autonómiát követelt a kicsiny terület számára, amely akkor a francia mandatárius országhoz, Szíriához tartozott. Azzal indokolták, hogy a 220.000 lelket számláló lakosságnak tekintélyes része, közel 80.000 török származású. Hosszabb tárgyalások után végre a Népszövetség teljes mértékben honorálta a törökök követelését. Megállapodtak egy ugynevezett statutumban a Szandzsák számára, amely ezen az alapon terjedelmes autonómiát kapott, saját kormányt és saját parlamentet. Egy népszövetségi bizottság megbízást kapott az első választások végrehajtására és pedig olyan szisztéma szerint, amely rendelkezési jogokat biztosít a többi néprétegek számára is. Amikor kidrűlt, hogy a törökök nem szerzhetik meg a remélt többséget, a török kormány azzal fenyegetőzött, hogy a Szandzsákot szükség esetén erőszakkal is megszállja. E fenyegetések 1938 tavaszán öszszestek az 1938-as európai feszültséggel.

Mi lett ennek az eredménye? Az, hogy Franciaország és Törökország megegyeztek abban, hogy ezen a területen török többséget fognak szerezni és pedig mestereges uton, minthogy természetes uton ezt belátható időn belül aligha érhetik el. A népszövetségi bizottság, amely ilyen tulkapásokkal szemben tehetetlennek bizonyult, munkálatait abbahagyta és 1938 június végén elhagyta a Szandzsákot. Ekkor Francia és Törökország maguk között rendették a vitát, a Népszövetség kikapcsolásával. — 1938 júliusának elején megállapodás jött létre a két ország között. Elismerték a Szandzsák tulnyomó török karakterét, háború esetére elkötelezték magukat a kölcsönös semlegességre és megállapodtak abban, hogy francia és török csapatok egyenlő minőségben és egyenlő erőarányban megszállják a Szandzsákot „autonómiája és területe integritásának megvédése érdekében.” Egy nappal később török csapatok léptek Szandzsák területre, az országba, ahonnan husz évvel azelőtt a világháboruban való veességük után kivonulni voltak kénytelenek. Ezután török-francia ellenőrzés mellett megcjtették a választásokat, persze úgy, hogy a törökök számára már előre biztosították a többséget. Szeptember elején pedig összeült az új parlament és megalakult az új kormány. Ezzel egyuttal megteremtődött — Hatay állama.

Ügyes diplomáciájukkal a törökök jól kihasználták az európai nehézségeket és egyben bizonyították, hogy a gleichschaltolás terén is tehetségesek. Lépésről-lépésre hódították meg a hatalmat Hatayban és ugyanolyan tempóban csinálták meg a közeledést Törökország felé. Ledöntötték a török határ vámjait, mire Szíria ellenrendszabályokat léptetett életbe, ami Hatay gazdaságát súlyosan károsította. Hatay tovább ment. Eltávolította a francia tisztviselőket és törököket nevezett ki helyükbe. A hivatalos nyelv most már végleg a török. Hatay középületén olyan zászlók lobognak, amelyeket nehéz megkülönböztetni a török zászlóktól. Török tisztviselők és kereskedők járják keresztül-kasul az országot; Hatay állam-elnöke egyuttal tagja az ujonnan megválasztott török parlamentnek, ugyanugy a miniszterelnök. Pár héttel azelőtt Hatay átvette Törökország öszszes törvényeit, bevezette továbbá a török pénzegységet és ezzel együtt a szigorú török deviza-ellenőrzést.

Hatay immár nem tartozik Szíriához. De a francia mandatárius közigazgatás tisztviselői még mindig hivatalban vannak és mérsékelt számú északafrikai csapatokkal inkább csak szimbólikusan, semmint hatékonyan képviselik az eltűnt francia uralmat. Másfelől Hatay még nem tartozik Törökországhoz — a törökök mégis kevés kivétellel urai az országnak. Csapataik száma Hatayban nagyobb, mint a franciáké. Minden jogi bizonytalanság mellett Hatay önállóságának politikai értelme teljesen

tisztázott és egyértelmű. Vagyis Hatay ma már teljesen török, anélkül, hogy a Népszövetség ünnepélyesen odaigérte volna Törökországnak. Hogy a hivatalos anchluss még mindig várat magára, az taktikai megfontolásokkal van kapcsolatban és főleg a Földközi tenger uralmi helyzetével. Annyi kétségtelen, hogy Franciaország és Törökország között elvi különbségek ezen a ponton már nem állanak fenn.

A jogi bizonytalanság azonban az új államot súlyos gazdasági helyzetbe sodorta. Hatayban a gazdasági élet hosszú idők óta ugyszólván megdermedt de ennél is súlyo-

sabbak a társadalmi problémák, amelyek Hataynak Törökországhoz való csatolása következtében felmerültek. A kicsiny országban ugyanis sok kisebbségi él, köztük keresztény arabok és örmények, akik nagy aggodalommal néznek egy bizonytalan jövő elébe. Sokan közülük már eddig is kivándoroltak. A kivándorlásnak azonban nagy akadályai vannak. A szigorú devizarendeletek ugyanis nem engedik a vagyonoknak az országból való kivitelét. Egy idő óta Hatayban pánikhangulat uralkodik és a kormánynak nagy megerőltetésbe kerül, hogy a hangulatot lecsöndesítse.

BZINHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Pénteken este 9 órakor:

Eredeti vigjáték az erdélyi ciklus keretében.

TOMCSA SANDOR az Erdélyi Helikon által kiütetett és előadásra ajánlott vigjátéka:

Műtét

Szereplők:

Biri	Fényes Alice	Frida	Rajnai Elli
Nagysád	Beness Ilona	I. nő	Feledi Eva
Dr Ember László	Nagy István	II. nő	Gellért Ibolya
Flambó	Tompa Sándor	Mentőorvos	Bodó György
Stric	Kovács György	Pincér	Szentes Ferenc
Rucskáné	Czopán Flóri	Kislány	Kozma Elza
Gaszton	Mészáros Béla	I. kártyás	Kozma Gyula
Baba	Faludi Mária	II. kártyás	Solymossy Olivér

Rendező: Szabados Árpád.

Szombat este: Gyimesi vadvirág

A színház népszínműciklusának újabb darabja, a Gyimesi vadvirág, szombaton este kerül bemutatásra. Az eddig felújított népszínművek nagy és őszinte sikere indította arra a színház igazgatóságát, hogy egy újabb népszínművel tegye még változatosabbá műsorát.

Ezuttal Géczy István híres darabját, a Gyimesi vadvirágot újítja fel a színház. Ezeknek az előadásoknak ugynevezett szí-

nészavató jellege is van, amennyiben a népszínmű egyik főszerepét, Magdolnát Hoffmann Mária alakítja, aki két év óta tanítványa a kitűnő énektanárnőnek, Szeghő Juliának és Tóth Eleknek, a színház prominens tagjának.

A Gyimesi vadvirágot Gróf László rendezi, az énekek betanítását és a zenekar vezénytelét pedig Stefanidesz József látja el.

Pénteken délután ifjusági előadás: Cyrano de Bergerac

Pénteken délután olcsó helyáras ifjusági előadás keretében a színház most felújított nagy sikere, a Cyrano de Bergerac kerül színre. Az iskolák részéről esetleg nem

igényelt és visszamaradt jegyeket, a közönség a pénztárnál olcsó helyárasokon válthatja meg erre az előadásra.

HETI MŰSOR:

Péntek d. u. 4: Cyrano de Bergerac. (Ifjusági előadás olcsó helyárasokkal.)
Péntek 9: Műtét. (A rendes bírók helyett csütörtök délig fenntartja a pénztár.)
Szombat d. u. 5: Bubus. (A nagysikerű ope-rett első olcsó helyáras előadása.)

Szombat este 9: Gyimesi vadvirág. (Géczy István népszínműve, énekekkel, táncokkal és dalkokkal. Teljesen új betanulásban. Főszereplők: Bázsa Éva, Csengeri Aladár, Csóka József, Czopán Flóri, Deésy Jenő, Fülöp Sándor, Gróf László, Hoffmann Mária mint vendég, Jenei János, Miklóssy Margit, Perényi János, Rajnai Elli, Szentes Ferenc, Tompa Sándor. Rendező: Gróf László. Vezénytel: Stefanidesz József. Rendes helyárasokkal.)

Vasárnap d. u. 3: A vén bakancsos és fia a huszár. (Olcsó helyárasokkal.)
Vasárnap d. u. 6: Egy bolond százat csinál.
Vasárnap este 9: Gyimesi vadvirág.
Hétfő d. u. 6: Gyimesi vadvirág.
Hétfő este 9: Egy bolond százat csinál.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Figyelem! Kizárólag csak a Select mozgóban. Az álarcos ember. Az utóbbi évek legizgalmasabb kalandorfilmje, főszerepekben: Tonto, a rézbőrűek vezére és Silver, az ördögös ló.

BIO MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor: Két sláger egy helyért! I. Buffalo Bill. (Az igazi férfi). Izgalmas Wild-west indiai film. Fősz.: Garry Cooper és Jean Arthur. II. A rab-szolgahajó. Izgalmas kalandordráma. Fősz.: Warner Baxter és Wallace Berry. III. Legujabb Metro Híradó.
Következő műsor: I. Lukrécia Borgia. II. Az érettség.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Jeanette Macdonald és Nelson Eddy a Tavaszi szerenád. (Szerelmesek) című film-ben. Elegáns toalettek! Egy film, amit mindenkinek látni kell! A Metro Goldwyn jubileumi sorozatából. Kedvezményes és szabadjegyek vasárnap érvénytelenek. Számozott helyek. Telefon 37-05.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premierslágér! A vakáció. Főszerepekben Katherine Hepburn és Gary Grant. Műsor előtt a legfrissebb világhírű, a legujabb eseményekkel.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Tura, a dzsungel szerelmese. A szép Dorothy Lamour végig színes, csodás felvételi, izgalmas dzsungel filmje. Főszerepekben: Ray Milland.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Kettős szenzációs műsor: I. D. buvárhajó. Izgalmas filmcsoda. Pat O'Brien-nel. II. Dick Foran bravuros cow-boy filmje. Az Ország törvény nélkül. III. Híradó. Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órakor. Helyáras: 12+5 és 19+6 lej.

Lőrinczy és társa parkettezők

uj parkett lerakását és javításokat, gyalulásokat jutányos árban vállalnak. Iroda: Pfaffa Unirii 31 bejárat: Strada Iuliu Maniu No. 2.

SPORT

Mi ujság a sportvilágban?

A labdarugószövetség 3:0 gólaránnyal a Mures javára igazolta a Nagykárolyban 2:0 arányban elvesztett mérkőzést, mert a Victoria felfüggesztés alatt játszott. Ugyancsak 3:0 arányban a Sodronyipar javára igazolták az Universitatea elleni mérkőzést, mert az egyetemi csapat szövetségi figyelmeztetés ellenére sem állott ki.

A római nemzetközi teniszverseny eredményei: Férfi egyes: 1. Kho Sin Kie kínai, 2. Tanasescu román. Döntő: 3:6, 6:0, 6:2, 6:3. Női egyes: 1. Bereczky Magda román, 2. Wheeler USA. Döntő: 6:3, 6:4! Férfi páros: 1. Vido, Cucelli olasz, 2. Kho Sin Kie kínai, Stefani olasz. Döntő: 6:4, 1:6, 6:3, 11:9. Vegyespáros: 1. Heimmüller német, Taroni olasz, 2. Bereczky, Tanasescu román. Döntő: 6:4, 3:6, 6:1.

Anglia ezévi labdarugó bajnokságát az Everton nyerte 57 ponttal, 2. Wolverhampton 52 ponttal, 3. Charlton Athletic 48 ponttal.

A Lengyelország-Románia teniszmérkőzés ma kezdődik Varsóban. A román csapat összehállása: Tanasescu és Schmidt az egyesben és Tanasescu-Caralulis a párosban.

A Haggibbor sakosztályának vezetősége ezuton is kéri tagjait, hogy a szokásos játéktételeken (hétfő és csütörtök) Str. Iuliu Maniu 2 szám alatti helyiségében teljes számban jelenjenek meg.

A eredeti sorsolás szerint játszik le az idei KK mérkőzéseket — így határozott a KK bizottság milánói ülése. Egyetlen állam sem jelentette be visszalépését, tehát a csehek is játszanak.

Mózes Jenő, a Haggibbor kitűnő tenisz-edzője május 1-én kezd meg az oktatást. Jelentkezni a Mózes-féle vívóteremben (Maréchal Foch 10/I minden hétfőn, szerdán és pénteken, a többi napokon a klubhelyiségben (Iuliu Mania 2/II) lehet.

Az elmúlt hét egyik érdekes eseménye volt: Humis, a Venus középcsatára megszökött az országból: hazament Görögországba. Humis azóta már meg is érkezett és Pireuszban érdekes nyilatkozatot tett szökésének okairól. „A Venus vezetősége naponként szidott és a balszelen játszottak, améhek semmi kedvem sem volt”. Humis egyébként nyomtan megérkezése után mint edző szerződött az Olimpiaiok egylethez és kijelentette, hogy többé nem játszik.

A labdarugószövetség megállapította az idény hátralevő részének műsorát, amely a következő: április 30: NB, május 6: válogatott Jugoszlávia ellen, május 10: NB, május 14: NB, május 21: válogatott Anglia ellen, május 28: NB, június 1: Venus-FC Rapid bajnoki, június 4: Román Kupa, június 25: NB, július 2 és 9: Román Kupa.

A román Országorség, a legfőbb román sportforum megadta az engedélyt a május 5-7-ik napjai között Bucurestiben döntésre kerülő román-magyar Davis Cup-mérkőzésre.

Londoni jelentés szerint az Anglia-Olaszország válogatott labdarugómérkőzés, amelyet május 13-ra terveztek, akadályokba ütközik: angol sportörök és sportolók ellenzik, hogy az angol csapat az olaszokkal játszhék.

Botrányos jelenetekre adott okot a franciaországi Dordogne-ban egy alacsonyabb osztályú mérkőzésen a — gyászszünet. A második félidőben a játékevető éppen akkor futja le a gyászszünet céljából a játékot, amikor a vendégcsapat tiszta helyzetben álló középcsatáranak lába rugásra lendült... Botrány tört ki, a vendégek drukkerai betörtökték a pályára és súlyosan izultálták a játékevetőt. Kis hija, hogy egy hét múlva már nem az ő emlékének áldoztak a kegyeletes futballisták...

Ki volt az első csatornaátúsőbajnok? Mindenki azt hinné, hogy a huszadik században történtek csak ilyen csodák. Szó sincs róla! Az első csatornaátúsőzás közel kilencszáz évvel azelőtt történt. 1068-ban, a hasztingi csata után Hódító Vilmos egyik kísé- roje uszta át a csatornát.

zásaimat is nyára megd

amelyek ha tu volna ezt a n

Ezután Cseh veti fel Hitler, rületről való tőrsz szívárgo német közé. A ban német vid

A terület gazdasággal tett elképzelés alatt a cseh fol

Prága német c német egyeten és szerkesztő az érdemet, h szerepét ként ellen fel lehet akadályozzanna zép-Európában felé törő bolse

Ez természetesen valószínűsíthető, csehszlovák

és a többi nem vetik erőszakot, keztek a cseh annál nagyobb nemzetiségek az volt, hogy ott élő négyem vetése megmoz is, amelyeket dilettáns állá Ebből a meggy csináltam és c hogy ez így n ország tőrhet annak vezető pénzt kapták, kérdése volt c a csehszlovákia nem a nyugate

Hitler itt el légiügyi minisz arról, hogy Cse háború esetén ipari centrumot

Magától é maga részéről totta elpusztítá Nem a cseh n határozásunkba tisztelet vezé s zombeni magat lamok elérik c szág szenvedett a cseh nép pusz a katasztrófa r tott megértés cseh népek jo ápolásához és ezt a jogát tisz met birodalom adja fajvédelmi

Schusch kellett

Amidőn 1938. tem a Reichstag meg voltam győ európai parancs eleget. Még 1938 hogy békés meg állam keretén assu evolúciójá

fr. Benes katoná lon üldözni kez hitás utján akar tőkzi vereség rezstist megnyit an, hogy ezen a negoldás. Az 19 és híreből, ame egyetlen szó se orsa mindeneset na, hogy legy emzeti kisebbsé

Via Mala nagy ghirü műve, a jában, 655 lap, rag, kve 158 le n, fve 185, kv

mai orvosregény: A régi Bécs ss Lajos: A sz pagánál, K-vár. es ujdonságjegy

Miért annektálta Németország Csehszlovákiát?

(Első oldali cikkünk folytatása)

zásaimat is felülmutta és amely bizonyára megdöbbentette a nyugati hatalmakat,

amelyek ha tudják, bizonyára megtiltották volna ezt a népszavazást. (Derültség).
Csehország és Morvaország
Ezután Csehország és Morvaország esetét veti fel Hitler. Egyes német törzseknek a területéről való elvándorlása után idegen szláv törzs szívárgott be az ottmaradt négy millió német közé. A csehek életterét patkóformában német vidék vette körül.

A terület gazdasági létét csak a német gazdasággal való összeköttetésben lehetett elképzelni. Evezredes együttélés alatt a cseh nép lényegében német befolyás alatt fejlődött,

Prága német császárváros volt és a legrégebbi német egyetem városa. A versaillesi szerződés szerkesztői vindikálhatják maguknak azt az érdemet, hogy a cseh népre a darabont szerepét kényszerítették, ahit Németország ellen fel lehet használni, hogy eképpen megakadályozzának bármely konszolidációt Közép-Európában és hidat verjenek az Európa felé törő bolszevista támadás számára.

Ez természetesen csak úgy volt megvalósítható, ha a cseh kisebbségből a csehszlovák államban többséget csináltak

és a többi nemzetiségeket ennek a szerepnek vetik erőszakosan alá. De minél inkább igyekeztek a csehek ezt a szerepet betölteni, annál nagyobb volt a Csehszlovákiát alkotó nemzetiségek ellenállása. Németország célja az volt, hogy visszavezesse a birodalomba az ott élő négy millió németet. A kérdés felvetése megmozgatta a többi nemzetiségeket is, amelyeket a versaillesi államalapítók egy dilettáns államalakulatba kényszerítettek. Ebből a meggyőződésből soha titkot nem csináltam és csak buta gyermek képzelhetne, hogy ez így maradhat. A weimari Németország türelme ezt az állapotot, de midőn annak vezetői odamenekültek, ahonnan a pénzt kapták, a kérdés megoldása már idő kérdése volt csupán. A kérdés mindenesetre a csehszlovákiai kisebbségek kérdése volt és nem a nyugateurópai államoké.

A cseh „légbázis” elpusztítása
Hitler itt elismerte Pierre Cot francia légügyi miniszter állítólagos nyilatkozatát arról, hogy Csehszlovákia légi bázis, ahonnan háboru esetén el lehetne pusztítani a német ipari centrumokat. Majd így folytatta:

— Magától értetődik, hogy Németország a maga részéről ugyancsak szükségesnek tartotta elpusztítani ezt a veszélyes légi bázist. Nem a cseh nép elleni gyűlölet vezetett elhatározásunkban. Ellenkezőleg, a kölcsönös bizalom vezetett mindig is a cseh néppel szembeni magatartásomat. Ha a nyugati államok elérik céljukat, úgy nem Németország szenvedett volna, hanem Csehszlovákia, a cseh nép pusztult volna el. Örülök, hogy ez a katasztrófa részben a csehek által tanúsított megértés folytán, elkerülhető volt. A cseh népek joga van népiségéhez, annak ápolásához és kiépítéséhez és Németország ezt a jogát tiszteletben akarja tartani. A német birodalom nem gondol arra, hogy feladja fajvédalmi alapjait, amelyekre büszke.

Schuschnigg sorsa figyelmeztetés kellett volna, hogy legyen...

Amidőn 1938. február 22-ikén bejelentetem a Reichstagban a kérdés megoldását, meg voltam győződve arról, hogy egy közép-európai parancsoló szükségességnek tesztek eleget. Még 1938. márciusában is azt hittem, hogy békés megoldás található a csehszlovák állam keretein belül, a kisebbségi kérdés lassu evolúciója révén. Csak akkor, midőn Benes katonai kérdést csinált ebből, midőn üldözni kezdték a németeket és mozgósítás útján akartak Németországnak nemzetközi vereséget előkészíteni és a német prezist megnyírni, akkor láttam világosan, hogy ezen az uton nem található többé megoldás. Az 1938. májusi német mozgósítás híréből, amellyel a világot felkavarták, egyetlen szó sem volt igaz. Schuschnigg sorsa mindenesetre figyelmeztetés kellett volna, hogy legyen aziránt, hogy csak a nemzeti kisebbségekkel szembeni méltányos

Via Mala nagyregénye. John Knittel világhírű műve, a Via Mala, óriásregény formájában, 655 lap, 231 lei, Hevmann: Geldern utca, kve 158 lei, Német Andor: Metterter, fve 185, kve 224 lei, Gervais: Ma-Kui kínai orvosregény, fve 125, kve 165 lei, János Lajos: A régi Bécs, Strauss-regény 178 lei, János Lajos: A szegény ember élete, 165 lei, K-vár. Postán utánvétellel. Kérjen udjónságjegyzéket.

magatartás hozhat megoldást. En készen voltam türelemmel várni egy ilyen békés megoldásra akár évekig is. De éppen ez a békés megoldás képezett szálkát a demokrata agitátorok szemében. Ezek a demokrata gyűlölnék bennünket és a legszívesebben kiirtanának minket, de mindenesetre készen állottak arra, hogy a cseh nép vérént ontsák, véres háborut idézzenek elő, hogy azon keshessenek.

A Siegfried-vonal áttörhetetlen

— Mindenesetre közöltem elhatározásomat, hogy a kérdést 1938. október elsejéig feltétlenül és minden eszközzel megoldom. Utasítást adtam a nyugati határon lévő erődvonallal kiépítésére. 1938. szeptember 25-ikén ez már 30-40-szer oly erős volt, mint a háboru előtti Siegfried-vonal; azóta Aachen és Saarbrücken vonalán további erődítményekkel úgy kiépült, hogy soha semmilyen hatalom nem lesz képes ezt a frontot valaha is áttörni.

Ha a Nyugat most „Soha többé München” felkiáltásoktól visszhangzik, úgy ez azért van, mert a háborus uszítóknak a békés megoldás nyilván nem konvenial. Mert az uszítók nem ott vannak, ahol lönek, hanem ott, ahol keresni lehet. München azért jött létre, mert a nyugati hatalmak, amelyeknek uszitása idáig juttatta a dolgot, tudták, hogy el vagyok határozza a kérdést így, vagy úgy megoldani és módot kerestek arra, hogy a maguk számára ebből a helyzetből egy többé, kevésbé becsületes kiutat biztosítsanak. München nélkül játszi könnyedséggel lehetett volna a csehszlovák kérdést elintézni. A Münchenből kikerült csehszlovák állam határainak garantálása az érdekelt szomszéd államok kívánságainak rendezésétől volt függővé téve.

Még pedig a magyar és lengyel területi kívánságok, valamint a szlovák és ukrán kérdések rendezésétől.

Ezekkel kapcsolatban az érdekelt felek közvetlenül Németországhoz és a mi oldalunkon álló Olaszországhoz fordultak, hogy döntőbíráskodásra kérjenek fel.

Ezzel az érdekeltek maguk kapcsolták ki Londont és Párizst és így a müncheni egyezmény formailag már akkor megszünt.

A döntőbírási kérés ellen London és Párizs nem emelhetek kifogást, de ilyesmi örültség is lett volna. A bécsi döntés természetesen nem elégtete ki tökéletesen egyik felet sem. Utána azonban további komplikációk állottak elő, amennyiben Magyarország igényt emelt Kárpátukrajnára, Lengyelország pedig a Magyarországgal való közös határra. Ilyen körülmények között a versaillesi békeszerződésnek ez a maradéka is megérett a halálra.

Kárpátukrajna elfoglalásával mindenesetre nem a nyugati hatalmak, legfeljebb Románia lett volna érdekelt, amelyek leghivatottabb képviselője közlöt velem, hogy szívesen venné, ha Kárpátukrajnát és Szlovákiát keresztül közvetlen utat találhatna Németországhoz.

Azért említem ezt meg, hogy illusztráljam,

Milyen hadianyagot talált Hitler Csehszlovákiában

Hitler ezután számokat adott a Csehszlovákiában lefoglalt hadianyagról: 1582 repülőgép, 34.000 gépfegyver, 501 léghajító ágyú, 469 páncélos kocs, egymillió 90 ezer puska, 3 millió tüzerégi löveg, 2017 ágyú és sokmillió lövedék. A békének vélt Hitler szolgálatot tenni e löporraktár megszüntetésével, mert mi történt volna, ha ez az arzenál a demokrata örültek kezére került volna. Alap-talannak minősíti a vádat, hogy eljárása ellentétben állna a müncheni egyezménnyel, amely, mint ő azt Chamberlainnek megmondotta, nem végleges helyzetet teremtett.

Mindenesetre, hogy jó, vagy nem jó az, amit csinált, nem tartozik angol ellen-örzés vagy kritika alá.

Csehország és Morvaország további sorsának semmi köze nem volt az egykori Csehszlovákiához, amely Szlovákia függetlenségének

Az angol kastélyokhoz

CSAKIS ÉRTEKES TÁRGYAK ILLENEK

Az arisztokraták pedig, akik ezekben a kastélyokban laknak, csakis disztíngvált parfümöt használnak.
„Old Sandal Water” az angol arisztokrácia kedvelt toalettszere volt és az ma is.
„Old Sandal Water” — csakis a „vitorlással” való lódi — több, mint illatos kölnivíz. Hála a természetes ébenfa, cédrus és egyéb exotikus fakivonatoknak, „Old Sandal Water” üdítő és mindenekfeletkülönleges illatu.
Most az ország minden szaküzletében „Old Sandal Water” kapható

Old Sandal Water

TOBB A KÖLNIVIZNÉL
lady GYARTMÁNY

mennyire igazak a híresztelések, amelyek szerint Románia német fenyegetés alatt nyög.

En mindenesetre nem akartam vállalni a felelősséget azokért a híresztelésekért, amelyek szerint mi Szlovákián és Ukrajnán keresztül felvonuló utat készítenek elő Románia felé, ezért hozzájárultam Kárpát-Ukrajnának a magyarok által való elfoglalásához. Csehszlovákia megszünt, nem azért, mert ezt Németország akarta volna, hanem mert önmagát élte túl. En München után megmondottam Chvalkovszkinak, hogyan látom Csehszlovákia további fejlődésének vonalát. A cseh sajtó azonban kezdett visszatérni a Benes-féle hanghoz és egyébként is céltalannak láttam Közép-Európa szívében egy ilyen robbanóanyag-raktár fenntartását.

Németország és Anglia

— Nem értem, miért mondja Chamberlain azt, hogy megszegtem volna a neki tett ígéreteimet. En Chamberlainnel Münchenben csak Anglia és Németország kapcsolatáról beszéltem és megállapodtunk abban, hogy a két nép nem fog egymás ellen háborút viselni.
Ha Angliában más véleményen vannak, ha Chamberlain azt mondja, hogy a müncheni megállapodás megszüntnek tekintendő, úgy ezt tudomásul veszem és levonom belőle a konzekvenciákat.
Hitler ezután arról beszélt, hogy mennyire

angolbarát. Tudja, hogy bár Anglia brutális eszközökkel szerezte a gyarmatait, azokon kétségtelenül nagy kolonizációs művet teljesített és végeredményben nem a metódus a fontos, hanem az eredménynek az emberiség hasznához való viszonya.

Németország felmondotta az angol flottaegyezményt

— Ha azonban most Chamberlain azt mondja, hogy nem bízik Németország ígéreteiben, úgy ezt nagyon sajnálom, mert Angliával szemben csak gyarmataink visszaadására vonatkozólag van és lesz követelésünk, ennek teljesítése azonban nem kell, hogy háboruhoz vezessen, mert azt hittem, hogy Anglia többre becsüli Németország barátságát, mint a számára értéktelen gyarmatokat. Az angol-német flottaegyezményt abban a hitben írtam alá, hogy soha közöttünk nem lesz háboru.

Ha Angliában ma mást hisznek és azt a meggyőződést képviselik, hogy egy háboru szükségserien szembeállítja Angliát Németországgal és Anglia folytatja bekerítési politikáját, úgy a flottaegyezmény érvényességnek előfeltételei nincsenek többé megadva és az egyezmény felmondásáról éppen ezért a mai nap értesíttem az angol kormányt.

Ha ezek után Anglia tárgyalni akar Németországgal, úgy mi készen állunk; ha háboru-ha kényszerítenének, a mai Németország olyan erejével találnák magukat szemben, amelyhez viszonyítva az 1914-es Németország ereje jelentéktelen volt.

Hitler ezután a Memel-vidék vértelen és a litván kormánnyal kötött békés megegyezés alapján való bekebelezéséről, Litvániának a megegyezésből származó gazdasági előnyeiről beszélt, majd általában méltatta Németországnak egyes országokkal kötött gazdasági egyezményeit. Ezekben Németország nemcsak mint exportőr, hanem mint az illető

(Folytatás a tizedik oldalon)

Az április hó 1-én életbelépett új
Stat
(személyzeti adó) kiszámítási táblázat, ugyszintén forgalmiadó, bejelentési, bérleti szerződés, stb. nyomtatványok beszerezhetők
BOROS papirkereskedésben

SPORT

Ripensia-Venus találkozó a Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulóján

Cluj, április 28. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulója során derby mérkőzés lesz Temesváron: a Ripensia csapata a bajnokjelölt Venus-szal mér össze erejét. A mérkőzésnek a bajnokság szempontjából nincs sok gyakorlati jelentősége, mert a Venus csak akkor veszítheti el bajnoki esélyeit, ha összes hátralevő mérkőzésén kikap, ami nem valószínű. Mégis a találkozóknak soronkívüli érdekességét kölcsönöz a két futballgyűttes közötti felkészültsége és eredményekben gazdag múltja.

A továbbiak során nagy küzdelem várható Resicán, ahol az UDR együttese a nagybányai FC Carpați csapatával játszik. Kolozsváron hosszú szünet után ismét lesz nemzetibajnoki mérkőzés: a Gloria csapata lesz a Victoria vendége.

A Nemzeti Bajnokság A) és B) mérkőzéseit és a játéktevészek névsora a következő:

Bucuresti: Juventus-Rapid, játéktevészek: Morariu Teofil.

Temesvár: Ripensia-Venus, játéktevészek: Piki Kroner.

Arad: AMTE-Sportul Studentesc, játéktevészek: Russu Gabriel.

Resica: UDR-Carpați, játéktevészek: Radulescu.

Ploesti: Tricolor-Kinizia, játéktevészek: Busa.

Kolozsvár: Victoria-Gloria, játéktevészek: Crutescu.

Nemzeti Bajnokság B)

Bucuresti: Makkabi-Telefon Club, játéktevészek: Mincu.

Bucuresti: Turda-A. S. Constanta, játéktevészek: Ornete.

Brassó: ACFR-Prahova, játéktevészek: Tica Iliescu.

Braila: Dacia Unirea-Mociornita, játéktevészek: Guțescu.

Nagyvárad: Crisana-Universitatea, játéktevészek: Tautu.

Marosvásárhely: Monopol-Törekvés, játéktevészek: Bedeleanu.

Nagybánya: Tricolor-HTV, játéktevészek: Oiteanu.

Aranyosgyéres: Sodronyipar-Mures, játéktevészek: Raab.

Nagykároly: Victoria-Olimpia, játéktevészek: Dragomir.

Nagyvárad: NAC-Unirea M. V., játéktevészek: Mesarosiu.

Lupény: Minerul-Piski CFR, játéktevészek: Vuia.

Temesvár: TMAC-Rovine Grivița, játéktevészek: Humiade.

Mi újság a sportvilágban?

Az olasz szövetség levelet intézett a román labdarúgó szövetséghez és ebben megerősítette a megállapodást: az olasz válogatott június 11-én Bucurestiben játszik!

A Timpuj értesülése szerint az idén semiféle változás nem lesz, ami a Nemzeti Bajnokság beosztását illeti. Marinescu tábornok, a szövetség elnöke kijelentette, hogy az egész bajnokságot komolytalanná tenné, ha bármilyen változás lenne, hiszen a csapatok nem küzdenének teljes erőbeállással. Lét-számamelés tehát semmiesetre sem lesz! Az egyetlen változás: a jövő évi bajnokságban nem három, hanem csak két csapat fog kiemelni. Az idén azonban változatlanul három csapat kerül a kiesés szomorú sorsára.

A Román Asztalitenisz Szövetség tegnap tartotta évi közgyűlését, amelynek keretében az eddigi elnök, Zahircic professzor bejelentette, hogy nem vállalja többé az elnökséget. Az elnöki tanácsba a következőket választották be: Alexandrescu, Lucian, Marinescu, V. Marcus és Reischner. Az ellenőrző bizottság tagjai: Pencovic, Cristescu és G. Adelstein. Póttagok az ellenőrző bizottságban: Aronsohn és Vladone.

Az Echo sport- és kulturális egyesület május hó 12-én délután 6 órai kezdettel tartja ezévi rendes tisztújító közgyűlését. Az egyesület saját klubhelyiségében (P. Unirii 21 szám, I. em.), melyre az elnökség ezúton hívja meg a klub összes tagjait és a Der-mata-gyár minden alkalmazottját.

Mózes Jenő, a Haggibbor kitűnő tenisz-edzője május 1-én kezd meg az oktatást. Jelentkezni a Mózes-féle vívóteremben (Marchal Foch 10/I minden hétfőn, szerdán és pénteken, a többi napokon a klubhelyiségben (Iuliu Mania 2/II) lehet.

BZINHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Gyimesi vadvirág

Gondos előkészületek és szívet-lelékekkel teli munka után szombaton este mutatja be a színház Gécy István híres népszínművét, a Gyimesi vadvirágot. Nemesak a régi generáció, de az újabb is ismeri ennek a nagyevű magyar népszínműről ezt a munkáját, hiszen valamikor állandó műsordarabja volt ez a színházunknak, újabban pedig a műkedvelő társaságok legkedveltebb előadásai közé tartozott.

Egy mai modern drámával is felveszi a versenyt a Gyimesi vadvirág. Egészséges es-

lekménye, alakjai ma is élő emberek, akik a becsületet többre tartják, mint minden más emberi tulajdonságot. Gyimesben a csángók vidékén játszódnak le a népszínmű, amelyet nálunk Gróf László rendez, Stefanidesz József vezényel s a színház elsőrendű tagjai alakítják annak főszerepeit.

Mint érdekességet megemlíthetjük, hogy egy fiatal urilány, Hoffmann Mária játsza Magdolna szerepét s ez az első fellépés bizonyára egy színészkariert első állomását jelenti.

Szombat, vasárnap és hétfői előadások

Tekintettel arra, hogy hétfőn május 1-én van, a színház nemcsak szombaton és vasárnap, hanem hétfőn délután is tart előadást. Így szombaton délután 5 órakor Vaszarfy Gábor és Losonczy Dezső nagy sikert aratott zenés vígjátéka, Bubus kerül színpadra először olcsó helyarárral. Este, mint már fentebb említettük, a Gyimesi vadvirágnak a felújítása a műsor.

Vasárnap három előadás lesz. Délután há-

rom órákor a Vén bakancsos és fia a huszár szerepel a műsoron olcsó helyarárral, délután hat órákor pedig a szezon nagy operett-sikere, az Egy bolond százat csinál van a játékrendben. Az Egy bolond százat csinál különben hétfőn este is műsoron van. Vasárnap este és hétfőn délután hat órákor a Gyimesi vadvirágnak lesz a második, illetve harmadik előadása.

Műtét

Tomcsa Sándor színművének ősbemutatója Kolozsváron

Ha a külső világ ellentáll vágyainknak, álmokba menekülünk. Az álmot azért mondjuk színeknek, mert beteljesíti azt, amit az élet nem teljesít be; kárpótól bennünket a valóság fájdalmas hiányaiért. Ha ez az álmot azután mindennapi életünk összes megnyilatkozásain végig vonul, ha fölébe kerül a valóságnak és nem csupán kiegészíti azt, a lélektan mesterei rögeszmének nevezik álmainkat.

Igazi művész, mélységekre pillantó és a lélek alvilági régióiban otthonosan mozgó író legyen az, aki ezekből a „rögeszmékből” a megaláztatott, megbántott, megsebzett emberi lélek és emberi sors drámai lényegét tudja kivonni, aki a monómánia látszata mögött a szenvedés, a vívódás nagy és emberi szépségeit tudja meglátni, aki a valóság, az érdes realitások sikkjára színesen, hibátlan lélektani vonalvezetéssel tudja odarögzíteni a lélek belső mozgalmát, zuhanását és felemelkedését.

Tomcsa Sándor eme igazi művészek közé tartozik.

Tegnap bemutatott „Műtét” című darabja kétségen kívül értékes és főleg értéktelők alkotása az egyre izmosabban kibontakozó erdélyi drámaírásnak. Figuráiban van valami dosztojevskijji mélység, mindenestre távol esnek a sablonoktól, a szinte már klisészerű, divatos drámai-vígjátéki alakoktól. Ha darabjának menete itt-ott vonatott is, ha párbeszédei egyes jelenetekben tulhosszúra is nyulnak: ezért a hibáért bőven kárpótól bennünket a párbeszédnek mesterei felépítése, a meztelenre vetkőztetett emberi lelkek vergődése, amelyek a mélységből kiáltanak felénk.

A „Műtét” műtétje fényesen sikerül a szerző mesterien fölünyes boncolókése alatt; a „rögeszme” virágzó, beteljesítő életéle alakul át művészi ihletének varázsa alatt.

S a drámai (vagy „komoly” vígjátéki?) megoldás végül is abban a mély világnézeti felfogásban oldódik fel és oldódik meg, hogy az álmot is lehet valóság, a rögeszme is lehet élet s ha a jószág, szolidaritás úgy akarja: a rögeszmék boldogan ölekezhetnek össze a tényekkel. Az álmot néha úgy ér véget, hogy valóság lesz belőle s a valóság néha álmommá szinesedik. Minden a művész akaratától függ és főleg tehetségétől.

Tomcsa Sándor akarata és tehetsége pompás összhangban érvényesül darabjában s ez olyan írói erény, amire büszke lehet.

Az előadás feledhetlenül jó, egyes felvonásokban egyenesen ragyogó volt. Nagyra meg kell dicsérrünk Szabados Árpádot azért a kitűnő munkáért, amit a rendezésbe vitt bele s a színészeket a legmagasabbrendű teljesítményekre inspirálta. Az előadás fénypontja Tompa Sándor alakítása volt, aki egy rögeszmés, „igazságkereső”, dilettáns detektívet játszott megrendítő erővel, olyan színészi kvalitásokkal, amelyek egészen kivételesek, teljesen nagyrahiratottak. Kár, hogy ez a nagy színész gyakorta operettekben és silány vígjátékokban kénytelen elpazarolni nagy tehetségének legjavát. Holott a legkomolyabb feladatok megoldására hívatott. Ismét lenyűgözően játszott Kovács György. Egy szerelmes apacot alakított s minden mozdulatával, minden gesztusával nagy hatást ért el. Kitűnő volt Benes Ilona, aki még

most is, pályája delelőjén is tud újat adni. Fényes Aliz olyan emberi és egyben olyan asszonyian igaz volt, mint mindig, a kis bájos „kokott” szerepében. Nagy István mindig kitűnő, amikor az emberi lélek legmélyére kell világítani. Most igazán neki való szerepet kapott, amit elsőranguan játszott meg. Epizód szerepében is feledhetlenül jellemzetes volt: Mészáros Béla. A többi szereplők közül Falud: Mária, Feleji Évát és Rajnai Ellit kell dicsérettel megemlítenünk.

Külön kell kiemelni Czopán Flóri kitűnő alakítását, aki egy mosonót játszott meg kivételes tehetséggel.

A közönség a darabot nagy, bensőséges szeretettel és megértéssel fogadta és egy a kitűnő szerzőt, mint a kitűnő szereplőket számtalanszor szólította a lámpák és a vasfüggöny elé.

Salamon László

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 5: Bubus. (A nagyszerű operett első olcsó helyáras előadása.)

Szombat este 9: Gyimesi vadvirág. (Gécy István népszínműve, énekekkel, táncokkal és dalokkal. Teljesen új betanulásban. Főszereplők: Báza Éva, Csengeri Aladár, Csóka József, Czopán Flóri, Deésy Jenő, Fülöp Sándor, Gróf László, Hoffmann Mária mint vendég, Jenel János, Miklóssy Margit, Perényi János, Rajnai Elli, Szentés Ferenc, Tompa Sándor. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefanidesz József, Rendes helyarárral.)

Vasárnap d. u. 3: A vén bakancsos és fia a huszár. (Olcsó helyarárral.)

Vasárnap d. u. 6: Egy bolond százat csinál.

Vasárnap este 9: Gyimesi vadvirág.

Hétfő d. u. 6: Gyimesi vadvirág.

Hétfő este 9: Egy bolond százat csinál.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Figyelem! Kizárólag csak a Select mozgóban. Az álarcos ember. Az utóbbi évek legizgalmasabb kalandfilmje, főszereplők: Tonto, a rézbörtök vezére és Silver, az ördögös ló.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Mától újra látható Jeanette Macdonald és Nelson Eddy nagyszerű színdarabja: Tavasz szerená. Még csak 2-3 napig! Tisztviselőknek, diákoknak és munkásoknak kedvezmény.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premierslágér! A vakáció. Főszerepben Katherine Hepburn és Gary Grant. Műsor előtt a legfrissebb világhíradó, a legújabb eseményekkel.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Túra, a dzsungel szerelmese. A szép Dorothy Lamour végig színes, csodás felvételű, izgalmas dzsungel filmje. Főszerepben: Ray Milland.

RIO MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órákor: Két sláger egy helyért! I. Buffalo Bill. (Az igazi férfi). Izgalmas Wild-west indián film. Fősz.: Garry Cooper és Jean Arthur. II. A rab-szolgalahajó. Izgalmas kalanddráma. Fősz.: Warner Baxter és Wallace Berry. III. Legújabb Metro Híradó.

Következő műsor: I. Lukrécia Borgia. II. Az érettségi.

A világ egy márkáját sem lehet összehasonlítani a

Vermouth Branca

készítménnyel.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Kettős szenzációs műsor: I. D. buvárhajó, Izgalmas filmcsoda. Pat O'Brien-nel. II. Dick Foran bravuros cow-boy filmje, az Ország törvény nélkül. III. Híradó. Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órákor. Helyáras: 12+5 és 19+6 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

LAKASAT CSAK VALÓDI VERT CSIP. KÉBŐL KÉSZÜLT „DER-BESCO” FÜGÖNY, AGY- és ASZTALTERÍTŐ DEKORALJA TÖKELETESEN. Kivánt méretekben. Állandó mintaterem. Regele Ferdinand II. emeleten.

Költőzködők! Ovjatok gyermeküket a poloskák útján történő fertőzéstől. Garantált módszerrel írt Deák mérnök. „Antisect” féregtelenítő vállalat P. Unirii 7. Telef. 17-17.

Villany-, víz- és lakatosmunkát leggyorsabban és legpontosabban Pál Bertalan szerelőnél kaphat. Str. Xenopol 25. Telefon: 20-14.

Keresett cikket gyártó üzem, amely az egész országban be van vezetve, családi okok miatt eladó. Átvételhez 600.000 lej szükséges. Leveleket „Ritka alkalom” jellegre.

Három szobás komfortos lakás május 1-re kiadó. Calea Moșilor 75.

Vendéglős házaspár (a nő elsőrendű főző, nő) a nyári szezonra (esetleg állandóra) klub, fürdő- vagy nyaralóhelyen levő orth. kóser konyha vezetését vállalja. Megkeresést „Eletelhetőség” jellegre a kiadóba.

Tanítványképzés! Kozmetika „Bot” Hamburg. Regele Ferdinand 34/II.

Fogorvosi rendelő nagyvárosban, régi jó praxis, bérbeadó. Ajánlatokat „Rendelő” jellegével a kiadó továbbít.

Clujon 30 éve fennálló jól bevezetett gazdaság felszerelt nyomdába, az egyik társ kivándorlása miatt másik társ kerestetik. Esetleg teljesen átadó. Jellege: „Corvinus.”

Varróleány, kitűnő munkaerő, olcsón hához ajánlkozik. Str. Anton Pan No. 5.

Kiadó egy nagy szoba, konyha, speiz gyermektelen házaspárnak. Külön egy kis szoba. Róth, Calea Decebal 20.

Kirándulásra huszonkervek: Libamáj, pástetomok, csirkepaprikás, csirkesült, borjú-sült, bárány-sült, virsli, csólent, gulyás, pörkölt stb. Téli-szalámi, sajtok, vaj „Pardess” bodegában.

Nagyobb tőkével fiatal, agilis társat keresek 30 éve jól bevezetett nagyforgalmu üzlethez. Értekezni dr. Borgida József ügyvéd Satumare, Stefan cel Mare 4.

Megbízható zsidó leány felvétetik, ki háztartásban segítkezik. Réger, P. M. Viteazul 3. Cluj.

Idősebb magános uriemberrel vagy házaspárnál vállalnék állást kisebb háztartás vezetésére. Farkas Vilmosné Arad, Str. Romul Velicu 8.

Vidéki ortodox zsidó 27 éves fiatalember, önálló kereskedő biztos egzisztenciával ismeretség hiányában oly lány ismeretségét keresi ki 100.000 lejen felüli hszománnyal rendelkezik és hajlandó a vidéki étellel megbarátkozni. „Korrek” jellege.

Zongora, rövid, keresztthuros eladó vagy bérbeadó. Rosenfeld, B. L. Pop 10.

Párizsban végzett nyelvtanár francia egyetemi vizsgákra előkészít kezdőket, haladókat tanít, társalgási órákat ad. Erdéki-dők címeit a kiadóba kérem „Francia tanítás” jellegre.

Két izr. fiatalember teljes ellátást kaphat, különbejárattal szobában. Kepes, Baron L. Pop 27.

Kivándorlási és egyéb okmányok tökéletes megbízható fordítása bármely nyelven dr. Mandel Fordító Irodában Memorandumul 24.

Az 1558-
Hollandia
az első z
Pereyra.

Az inkvizíció
Nunes Peryra,
kedő, aki Lisza
ben lakott csak
maitól menekül
hogy hajóra ül
Az inkvizíció pe
menekülő család
két gyermekük
két idősebb gy
és a tizenhétvé
jében elérték a
ban beszállotta
Nagy viharba
hatalmas hullá
bőmbölt és ret
keny hajóval,
portugál lobogó
kodott a széllel
nyörgő ember

A testvérpár
meg a hajófen
akiket Portugá
zonytalanabb se
rettenetes tenge
ország vár. Ide
régii hazájukba
Három napig
ren üldözöbe v
hadihajó. A po
rezték s a hajó

NY

Irta: HÖNÖ

Idegen nagy
terrászról széle
amely kissé kie
forgalomból.

Az élet ritmu
gesztenyefák so
és a levegő könt
teti józagu vir
Tele van velük

Nézegetek, fig
minden és az is
lommel futi a
és vár rám itt
lágban?

De egyáltalán
kereső fantázia

Az emberek s
ismeretlen célok
kezek hihetetlen
az emberi fantá
vasbetonba rögz

De szemben a
örök rendje sze
van. És a minde
szolva élő nagy
nyugalomban be
kat. Friss illatu
benzingszótló é
nagyváros leveg

Végig nyulok
zom a napba.
mindentől —
széttépni azt a
amely oly soksz
ni minden szála
nyugalomba —
teitől — talán c
el az ember.

Lassan elbágy
villan — egy

A zsidó

D. buvárhajó.
O'Brien-mel.
w-boy filmje,
III. Híradó,
és 9 órakor.

VERT CSIP.
ESCO" FUG-
RITÓ DEKO-
ránt méretben,
Ferdinand 11.

eketeket a po-
61. Garantált
k. „Antisept”
7. Telef. 17-17.

nkát leggyor-
Pál Bertalan
25. Telefon:

zem. amely az-
e, családi okok
lej szükséges.
igére.

ás május 1-re

elsőrendű főző.
eg állandóra)
lyan levő orth.
ja. Megkeresés
dóba.

etika „Boté”
4/II.

rsoban, régi jó
„Rendelő” jel-

bevezetett gaz-
az egyik társ-
társ kerestetik.
„Corvinus.”

erő, olesón ház-
Pan No. 5.

ya, speiz gyer-
egy kis szoba.

Libamáj, pás-
sírkesült, borju-
nt, gulyás, pör-
vaj „Pardess”

ilis társat kere-
gyforgalmu üz-
József ügyvéd

vétetik, ki ház-
P. M. Viteazul

nél vagy házasa-
háztartás ve-
rad, Str. Romul

es fiatalember.
szenciával isme-
ismeretséget ke-
szománnyal ren-
ki étellel meg-

os eladó vagy
op 10.

anárno francia
kezdőket, hala-
kat ad. Erdeklo-
n „Francia taní-

ellátást kaphat,
Kepes, Baron L.

mányok tökéletes,
mely nyelven dr
Memorandumai 24.

WIZO A zsidó Asszony

IVATALOS LAPJA

MARIA PEREYRA

Az 1558-ik esztendőben tette lábát Hollandia földjére az első zsidó; s ez az első zsidó ifju leány volt: Maria Pereyra.

Az inkvizíció rémuralma alatt történt. Nunes Pereyra, egy tekintélyes zsidó kereskedő, aki Liszabon legelőkelőbb negyedében lakott családjával, az üldözés borzalmaiktól menekülve a kikötő felé tartott, hogy hajóra ilve Hollandiába menjenek. Az inkvizíció poroszói utközben elfogták a menekülő családot és a szülőket, valamint két gyermeküket magukkal hurcolták. A két idősebb gyermek, a husz éves Manuel és a tizenhétéves Mária azonban még idejében elérték a hajót és az utolsó pillanatban megszöktek.

Nagy viharban indultak utnak. A tenger hatalmas hullámokat vetett, haragosan bömbölt és rettenetes jéteket izított a törékeny hajóval, amelynek orrán a spanyol-portugál lobogó olyan kétségbeesetten viaskodott a széllal, mint egy segítségért könyörgő ember keze...

A testvérpár ijedten és aggódva bujt meg a hajófenékben. Szüleikre gondoltak, akiket Portugáliában marasztott a legbizonytalanabb sors és magukra, akikre egy rettenetes tengeri ut s azonfelül egy idegen ország vár. Idegen emberekkel, aminőket régi hazájukban maguk mögött hagytak...

Három napig tartó ut után, nyílt tengeren üldözöbe vette a vitorlást egy angol hadihajó. A portugál legénységet lefegyverezték s a hajó utasait hadifogolyként Lon-

donba szállították. Mária halálsápadtan ment a szigorú angol katonák után, akik a hajóról szárazföldre kísérték a portugál hadifoglyokat. Az angol hajó kapitánya — Leicester herceg — egykedvűen nézte a riadt könyörgő tekintetű portugálokat, de egyszerre megállást parancsolt.

És Mária a hajón maradt. Várta, hogy a kapitány megszólítja. Leicester herceg csakugyan hamarosan elébe állott és a legudvariasabb hangon bemutatkozott.

— Leicester herceg vagyok. A kisaszony ugyebár portugál nemeslány?

— Igen, portugál vagyok, — felelte kitérőleg Mária — és szeretném tudni, miért tartott vissza a kapitány ur?

— Ne gondoljon semmi rosszra, kisaszony. Igyekszem mindenképpen szolgálátára lenni és ezért tartottam vissza. Nem akarom, hogy úgy bánjanak önnel, mint hadifogollyal.

— De hiszen hadifogoly vagyok.
— E percben még igen, de öntől függ, hogy szabad angol hölgy legyen... egyike a legelőkelőbb angol ladyknak... Leicester hercegné...

A rendkívül szépségű Mária megértette, hogy a herceg szerelmes lett belé, s mivel portugál nemesnek hiszi, feleségül kéri. Lehajította fejét és nem tudta, mit válaszoljon. Az udvarias herceg megelőzte.

— Nem kérek határozott választ, kisaszony. Gondolja meg a dolgot s csak akkor válaszoljon, ha elhatározta magát.

A hadifogoly Mária, Londonban a leg-

teljesebb szabadságot élvezte. Előkelő társaságok dédelgetett kedvence lett s csakhamar az egész arisztokrácia tudta, hogy Leicester herceg feleségül kérte a portugál leányt, de az — kikoszarzta őt. Hogy mi okból? Azt senki se tudta. És senki se értette, mert a herceg nemcsak előkelő, de szép és szeretetreméltó fiatal férfi is volt.

Leicester herceg és a hadifogoly leány története Erzsébet királynő fülébe is eljutott. Magához hívatta Máriát, akinek szépsége és szerénysége egészen elragadtatta. Máriának naponta meg kellett látogatnia a királynőt, aki gyakran végigkocsizott London uccáin a gyönyörű zsidó leánnyal.

Egy napon Mária a királynő öltözködésénél segédkezett, amikor Erzsébet egyszerre csak így szólott hozzá:

— Hogy van az kedves Mária, hogy maga, aki csupa szerénység és jóság, egy olyan előkelő kéköt, mint Leicester herceg, visszautasított?

— Királyi felség — mondta, — nem tehetem... Nem lehetek a herceg felesége, mert... zsidó vagyok!

A királynő egy percig gondolkodott.

— Nos, akkor térjen át a keresztény hitre és én már előre beleegyezésem adom a házasságukhoz.

Ez akkoriban igen nagy kegy volt, mert verbéli hercegnek zsidó származású nőt csak ritka esetben, különös királyi engedéllyel volt szabad elvennie. A kikeresztelkedett zsidó nő sem volt ez alól kivétel.

Elképzelhető, mennyire meglepődött Erzsébet királyné, mkor Mária ezt a kegyet a legalázatosabban megköszönte és — megmaradt elhatározása mellett.

Fel séged kegyes volt megengedni a házasságot, de van valaki még felségednél is hatalmasabb és az a valaki nem engedti meg...

— Ki az a valaki, Mária?
— Az Isten.

A bátor és önrzetes felelet feldühösítette Erzsébetet és Mária egyidőre kegyvesztett lett. Ez idő alatt minden összeköttetését felhasználta a szép zsidó leány, hogy Erzsébettől való szabadulását kieszközölje és folytathassa utját Hollandia felé. Sem a királynői kegy, sem a hercegi korona nem csábította, — ő csak zsidó akart maradni.

Erzsébet nem tudott sokáig haragot tartani volt kedvencével, hamarosan ismét magához hívatta és Leicester herceggel együtt minden ékesszólását felhasználta, hogy Mária térjen át a keresztény hitre. Már csak a herceg kedvéért is szeretne volna létrehozni ezt a házasságot a királyné, mert a kapitány kedvelt és kiváló katonája volt, akit szeretett volna boldognak látni Mária oldalán.

Minden hiába! Mária tántoríthatatlan volt. Végre három évi eredménytelen kísérletezés után megjött a várva várt szabadulás. Mária egy szép napon hajóra szállt Hollandia felé, Erzsébet királyné haragjától és Leicester herceg könnyeitől kisérvén.

1558-ban érkezett meg Amszterdamba Mária aki az első zsidó volt Ho. arciában. Rendkívüli szépsége és kedvessége által hamarosan sok pártfogóra akadt, úgy, hogy rövid idő múlva nemcsak Manuelt szabaddította ki holland segítségével az angol fogásból, de szüleit, testvéreit és néhány Portugáliában maradt rokonát is kisértette Hollandiába.

1560-ban férjhez ment Mária egy Lopez Honem Manuel nevű zsidó ifjuhoz és ebből a frigyből származott fia, Lopez Honem József volt az, aki Pirado Jakabba! és Belmonte Izraellal együtt az amszterdami első zsidó templomot emelték.

NYUGALOM

Irta: HÖNIGSBERG LÁCY (Arad)

Idegen nagy városban vagyok. A tágas terraszról széles és nyugodt uccára nézek, amely kissé kiesik az idegtépő fűlsikettő forgalomból.

Az élet ritmusa itt csendesebb. Szemben gesztenyefák sorakoznak — most nyílnak — és a levegő könnyedén viszi, forgatja, lebegteté jőszagu virágait.

Tele van velük az ucca.

Nézegetek, figyelek: új és ismeretlen még minden és az ismeretlenség jóleső kis izgalmal futti a fantáziát. Vajjon mi rejtezik és vár rám itt ebben a körülvevő, idegen világban?

De egyáltalán mit vár, a mindig kutató, kereső fantázia?

Az emberek szédítő tempóban rohannak — ismeretlen célok felé törtetnek. Úgyes, fürgék kezek hihetetlen gyorsasággal váltják valóra az emberi fantázia és akaraterő cementbe és vasbetonba rögzített álmait.

De szemben a gesztenyefák — a természet örök rendje szerint — virágznak. Tavasz van. És a mindent tulharsogva száguldó, habzósva élő nagyváros közepén — zavartalan nyugalomban bontogatják halvány szirmaikat. Friss illatuk áramlik, de hamar elvész a benzingóztól és nehéz parfümöktől terhes nagyváros levegőjében.

Végig nyulok a fekvőszéken és belenyújtódom a napba. Oly jó lenne most elszakadni mindentől — egy könnyű kézlegyintéssel széttépni azt a finom és bonyolult hálót, amely oly sokszor meggátolja a lépést. Eltépni minden szálát — és beleolvadni egy nagy nyugalomba — melyet távol a régi élet kereteitől — talán csak egy idegen világban érhet el az ember.

Lassan elbágyadó gondolataimon még átvillan — egy perc rövidségébe sűrítve —

mindaz, ami összeköt a valóságot jelentő étellel.

Képek vonulnak el a csukott szemhéjak előtt — mult és jelen furcsa rendszertelenségben bukkann elő. Színek. Hangok. Mozdulatok. Új impressziók, meglepő élmények, emlék-töredékek.

Egy arc — a valóság megdöbbenő erejével hajol felém.

Itt áll előttem — nyugodt mosollyal rám tekint és a valamikor oly sokat ígérő szemek meleg kék sugárással néznek rám. Olyan élő valóság — hogy hirtelen egy szuró nyílalást érzek — és a vér egy erős lökessel megindul a szív tájékáról.

Hát még most is ráj — egy régi álom?

Mikor tűnik el végleg?

Pedig el kell tűnnie álomnak és valóságnak — csak béke kell, — béke és nyugalom.

Es lassan eltűnik minden, már csak távolban, tompán hallom az ucca mozgalmait.

A szállodgáló, csillámló gesztenyevirágok illatát mélyen beszívom és már nem érzek mást, mint a nap melegen simogató sugarait, amint átjárják minden pórusomat.

A mindenség mélyében rejlé, lüktető fluidum, mely örök időktől fogva kering az űrben — megérintett. Érzem, mindennel egybekapcsoló sugárássát.

Az Én — számunkra eddig oly nagy jelentősége, minden egyéni problémájával együtt eltűnt... nincs több sulya és jelentősége, mint egy szállingózó gesztenyevirágnak.

Ritka percek ezek, a mindig nyugtalan lélek és test egyforma beleolvadása a mindent körülölelő nagy egységbe — a nap szórja sugarait, körülhúzó, elvárászol — és a csenden keresztül hallgatom a mindennem jelenlevő élet dobbanását.

De ezt a varázst hirtelen megbontja egy éles, bántó hang.

Mi ez?

Most újból felhangzik szinte ijesztően a csendet elzavaró fájó hang és felnyíló sze-

meim előtt — egy fekete varjut himbál a virágos gesztenyénél.

Hogy került ide? Mi hozta erre — egyedül és társtalanul?

Átrepült a szinte mérhetetlen magasba felemlő házak fölött. Eber figyelmét nem kerülte el semmi. Mindent felfogó szeme és csalahatalan ösztöne — a város keringő, szédítő forgalmán át — egyenesen idehozta erre az aránylag csendes és nyugodt helyre, a virágzó gesztenye-ágra.

Az ág sulyosan meghajlik — és a varju most megindul, átrepül felettem, rászáll a ház párkányára.

Kár, — kár —! kiáltja felém és rekedt, éles hangjában vád, fenyegetés van.

Mit akar, miért zavarta meg a nyugalom és béke harmóniáját?

Es az Én, ismét teljes öntudatra ébredő, lázadó tiltakozása dacára mélyen érzem, hogy ez a bántó és dissonáns hang megvan az idők végtelensége óta. Es ép úgy megzavarja a nyugalmat találó ember békéjét — mint a reményekben bizó, lelkesedő — céljait józanul és kitartóan követő, — vagy álmait kergető ember hitét.

Az uccán kis gyermekcsapat jön. Összehajolnak, nevetgélnek. Vidáman, gondtalanok. A varju most visszaszáll, furcsa, sötét árnyéka rávetődik a nevetős arcokra — károgó hangja elnyomja a könnyű lépések zaját.

Miért kár? — kezdek vitába a madárral. Kár a fiatal reményekért, a küzdéssel elért célokért — kár a céltalan álmokért?

Igaz, évszázadok óta így van, — az emberiség harcol és küzd, épít és alkot — hogy azután ugyanolyan hittel és fanatizmussal elpusztítsa mindazt, amit teremtet.

De mi lenne, ha az emberiség nem alkotna, nem építene többé, mert ugyis pusztulás vár mindenre?

Es ha önmagunkba nézünk, ha saját életünk szük kis horizontjait szemléljük — a kép itt se biztatóbb.

Mert az ember, ha kiharcolta az elképzelt

boldogságot, elérte kitűzött célját — már új célok ködlenek előtte, már más vágyak fűtik és kergetik előre.

A gyenge pusztul.

Es igaz, hogy elérhető boldogság nincs — csak elérhetetlen.

Ez a madár ezt károgja rekedt, panaszos hangján — talán idők végtelensége óta a süketen rohanó emberiség fülébe — de jaj, mi lenne — ha mindenki megértene?

Hogy kár a harcért — mert egyszer mindenkit legyőznek. Kár a munka eredményéért, mert egyszer elpusztul. Kár az álmokért — mert sose lesz valóság — és kár a korán megkívánt nyugalomért, mert az örök nyugalom ideje egyszer úgy is eljön és akkor talán nem kívánjuk már.

Pedig nem kár, semmiért sem kár.

Mert a vágyak fűtik és viszik előre, a harcok edzik és — az álmok tesszik szebbé a nyugalmat sose találó ember életét.

Az élet értelme és célja talán nem más, mint az örökös, mindég újból kezdődő harc: fájdalomak és örömek egymást követő sorozata.

A madár hallgat.

Szembe néz velem a fa tetejéről. Most meglebbenti sötét szárnyait és elindul. Nyugodt, egyenletes szárnycsapásokkal megy előre. Egyedül és társtalanul, ahogy jött.

Elment.

Milyen perzselően süt a nap. A fák mozdulatlanul állnak és a gesztenye virágok rózsaszínbe játszó szirmai nem keringenek már a levegőben.

A madár eltűnt.

De az oly ritkán adódó rövid perceket, ennek a napfényes délelőttnek végtelenbe olvadó nyugalmat, mélyeseg békéjét — és talán soha vissza nem térő harmóniáját — elvitte magával.

A zsidó nép felelete,

a zsidó öntudat vállalása,

a zsidó jövő záloga:

a sékel!!

JICCHÁK GRÜNBAUM:

Veszedelem órájában

Még sohasem volt szükség oly nagyszabású sékelakcióra, mint most. Erec-Jiszráeli építőművünk fejlődésében fordulópont-hoz érkezünk. A londoni tárgyalások eredményei rávilágítottak arra, hogy milyen tervekkel foglalkozik jelenleg a mandatárius hatalom. Világosan és tisztán határozta meg a mandatárius kormány azt a végcél, melyre törekszik és ez a cél nem más, mint az önálló palesztinai állam. Ezen terv szerint a mi nemzeti otthonunk a megalakítandó palesztinai államnak csupán alkatrészévé zsugorodna össze és a zsidó lakosság számárányát az összlakosság harmadrészen állandósítaná.

Igy játsza ki a brit kormány a Balfour-deklarációt és örökös kisebbségi sorsra akar itélni bennünket őseink országában, abban az országban, melynek gyermekeink és késői utódaink hazájává kell válnia. Az erec-jiszráeli zsidó lakosság, az egész cionista mozgalom és ezzel együttesen az zsidó nép határozottan visszautasította ezeket a terveket. A jisiv felkészült a harcra és minden lehető el fog követni, hogy ez a terv ne valósuljon meg. A mozgalom és a nép a jisiv mögött fog felsorakozni — ebben senki sem kételkedik. Ennek azon-

VÁLTSÁTOK MEG A SÉKELT!

ban tettekben kell megnyilvánulnia, pozitív cselekedetekben. A cionista és zsidó tömegeknek az a szilárd és megingathatatlan akarata, hogy a jisivnak a kormány szándékaival szemben folytatandó küzdelemében részt vegyenek, nem csak összejöveteleken és intézmények határozataiban kell kifejezésre jutnia. **Döntőnek és realitásnak kell lennie annak a segítségnek, melyek a garuti országok zsidó népe nyújtani köteles a jisivnak.**

Az első feltétel, hogy mindenki előtt világosan bebizonyosodjék: a zsidó nép sokkal nagyobb tömegekben szervezi meg erejének mozgósítását mint máskor. A sékelfi-

EZ A XXI. KONGRESSZUS EVE!

zetők számát jelentékenyen kell növelnünk, de legalábbis meg kell kétszerezelnünk. **A sékelakció eredménye szeg'ion annak bizonyítékául, hogy a likvidáció veszélye nem riadította meg a zsidó tömegeket.** A zsidó nép erőinek mozgósítása lesz a válasz az angol törekvésekre. Annak a cionista erőnek melyet a sékelfiizetők millió nyujtanak most kell fokozódnia most, amikor döntő küzdelemre készülünk. A sékelfiizetők millió hatalmas táborát képeznek, mely a jisivak embereket és eszközöket fog nyújtani a veszély elhárítására.

Senkit se kábítson el az a vaklárma, melynek segítségével egyes bűnös csoportok gyengíteni akarják határozottságunkat és harciakészségünket. Ezek harcot hirdetnek a sékel ellen, ugyszólván azért, mert csekély összeggel ki kell azt váltani.

Ezek az elemek azt szeretnék, hogy a zsidó közéletben az anarchia jusson uralomra. Azt akarják, hogy a sékelen alapuló Cio-

AKARATOD KIFEJEZŐJE A SÉKEL:

nista Szervezet összeomlójék és annak helyét egy káotikus embertömeg foglalja el, melyben minden lelkiismeretlen demagóg befolyásra juthat.

Ezeknek az elemeknek a szemében semmi sem szent, csak a zürzavar és a rombolás. Ahhoz, hogy valakinek a választásokban való részvétel által meg legyen a joga az állam sorsát befolyásolni, egy szervezett államban elegendő, hogy az illető polgár legyen. Ha az állam viszont végrehajtott hatalommal rendelkezik, akkor ki tudja kerülni, hogy a választások olyan jelenségeket eredményezzenek, melyek vad káoszszá fokozódhatnak. A polgár érdeke az államélet kérdéseit illetőleg a csorbítatlan szervező — és ellenőrző hatalom. Nincsen olyan állami vagy hatalmi szervezet, melyben a polgári öntudat ne azáltal fejeződjék ki, hogy a polgár szerves része az állami gépezetnek. Hogyan is lehetne eltörölni a sékelt, mely már 42 éve az utban levő zsidó állam polgárjogának jelképe és bizonyítványa? A Cionista Szervezet és annak alapja,

a sékel, a legdrágább örökséget jelentik, melyet Herzl ránk hagyott és Herzl nevének elhomályosítói le akarják rombolni a Cionista Szervezetet és közben azt merik állítani, hogy az ő akaratát hajtják végre!

Forduljunk el ezektől a hazug, bűnös beszédektől! Bizonyítsatok be ismételtén, hogy ti nem hallgattok rájuk, mert ti érzitek és értitek, mit követel tőletek a mostani történelmi óra. Gyűjtsétek és mozgósítsátok erőtöket és teremtsétek meg a nagy és hatalmas cionista tábor, mely az erec-jiszráeli jisivval együttesen visszafogja verni ezt a veszélyes támadást. És ki fogjuk harcolni azon jogunkat, hogy nemzeti otthonunkat ismét felállítsuk, hogy megerősítsük művünket, mely már annyi fáradságba, annyi áldozatba került. Meg kell erősödnünk, hogy ismét le tudjuk küzdeni azokat az új akadályokat, melyeket népünk szabadságához vezető uton állítanak elénk, mint ahogy szétzúztuk az eddigi összes akadályokat is.

A DÖNTES ÓRÁJA KÖZELEGI!

Felhívás Erdély zsidóságához!

Szokatlan időpontban, a sékelakció közepette fordulunk Erdély zsidóságához.

A közbejött események sok helyütt lefekték azt a lendületes munkát, amivel a sékelakció május elején megkezdődött. Az elmúlt hetekben az ez évi sékelakció jelentősége kiesett a zsidó gondolkodás homlokteréből és most, amikor újból előttünk állnak, jövőnk sorsunk kérdései, számot kell vetnünk azzal a szinte felmérhetetlenül fontos feladattal, amit a sékelakció eredménye alapján, ebben az évben összeülő XXI. cionista világkongresszus jelent a zsidóság történelmében.

Ennek a kongresszusnak olyan lesz a sulya és tekintélye a világ szemében, amennyi sékelt fognak képviselni az ott összeülő delegátusok. Minden sékel annak a ragaszkodásnak a kifejezését jelenti, amit a zsidóság Erec Jiszrael iránt érez és annak az akaratnak a kifejezését, amellyel emberi életéhez való jogát követeli.

A sékel megszűnt, csupán a Cionista Szervezethez való formai tartozás jelképe lenni: a sékel a zsidó nép élet-halál harcának ugyszólván utolsó eszközévé vált.

A sékel az, ami a néma zsidó tömegeket küzdő és harcoló néppé formálja.

Fel kell használnunk és meg kell erősítenünk a zsidó nép eme fegyverét. Az ez évi kongresszusnak 3 millió zsidót kell képviselnie és így Erdélynek is meg kell kétszereznie az elmúlt évi sékeleredményt és a 20.000 sékel elhelyezését kell elérnie.

Segítséget a cionizmus népmentő munkájában.

Váltsátok meg és terjesszétek a sékelt!

AZ ERDÉLYI ZSIDÓ NEMZETI SZÖVETSÉG ORSZAGOS SÉKELBIZOTTSÁGA

Terjesszétek

a sékelt!

A tömegek felvilágosítása

„Hogy a kongresszusnak meg legyen a morális joga ahhoz, hogy a tömegek nevében beszéljen és ezek a tömegek kövessék a kongresszust, a tömegeknek kötelességük, hogy a kongresszus köré csoportosuljanak és széles körű felvilágosító tevékenységet fejtsenek ki. Az összes problémáinkat a teljes nyilvánosság előtt kell bemutatni és a zsidó közönségnek tudnia kell, miről van szó és mit kívánnak tőle.

Ennek a sékelakciónak politikai felvilágosító akciónak kell lennie.

Nagyon komoly események előtt állunk. Az egész világ és Erec Jiszrael zsidó tömegeinek kötelessége, hogy szabadság-harcukban minden anyagi áldozatot meghozzanak és ha kell, életüket is feláldozzák. Nevelni kell erre őket, világos politikai vonalat kell előtűnik megjelölni, erélyes tevékenységre kell őket bírni; ezáltal a nyilvános deklarációnk értéke is növekedni fog, mert mögöttük értelem és tisztánlátó zsidó tömeg fog állani, mely bármely áldozatra kész.

Világos politikai célkitűzés és világos jelzavak alapján, jogaink tekintetében megalkuvást nem tűrő harc alapján, kell szabadságművünket tovább folytatnunk.“

(A „Neuwelt“ című jiddis munkáslapból.)

MINT RÉGEN, ÚGY MOST IS

A SÉKEL A ZSIDÓ SZABADSÁG SZIMBÓLUMA

Váltsátok meg a sékelt!

Taxa postae...
No. 244716/8
14. Telefon: 1
Havonta 110.
Évre 600, egy
Földre: Havo
656Évre 12, e
Hirdetések díj
„UJ KELET“
hánati ajándék
ja. Cikkeknek
forrás megjel

**Ro
ny**
Az Egye
szavatos

NEW
gozószobá
francia m
szerint Ro
„A be
Amer
ja kizártn

A
London, ápr
beszédével fog
nem alakult
mentőségét ille
azon a vélem
szabad többé
csupán cselek
ben, ahogyan
tárgyalás el
országgal kar
nos helyzetét.

A Times sz
végig folytat
működésüket
kötelezettsége
A Daily Te
ler követelése
egy a korrid
nak. Hitler s
érdemtel hábo
akkor Hitler
A Daily Ek
elfegyverkez
na tárgyal N
szerint Hitler
szava, aki v
kockázatait.
tett intézked
tásával magy
nemtámadási

Uja

London, ápr
az angol sajtó
lat várható
berlini angol
bbi napokba
adja át a né
a felajánlj
ságot, amely
okált támad
Angol körö
hogy egy ilye
szavatossági
nak, hogy
törekvései.
Henderson
centroppnál

Newyork, á
apok azon a
er beszéde
tárgyalásoka
an mégsem
ámítani a
A New Y
Hitler majd
megengedhe
veset számit
Hogy mit fo
eretlen ma
bb rosszab
A New Yon
rálja és m
skedelmi eg
sát keresi.
Borah rep
politikai h
szédéről a